

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WARSZAWSKIEGO

R o k 1 9 3 1

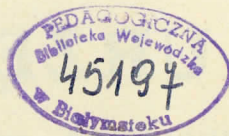
Od Nr. 1 do 11 włącznie

Rocznik II

WARSZAWA,
Tłoczono w Salezjańskiej Szkole Graficznej ul. ks. Siemca 6
1931 r.

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

Cyry oznaczają stronicę.

A.

- Akcja przeszkolenia młodzieży do obrony przeciwgazowej 238.
Aktualne zagadnienia higieniczno-szkolne — napisał dr. K. Mitkiewicz 230.
Ankieta rejestracyjna ludności (udział nauczycielstwa) 135.

B.

- Biblioteka uniwersytetów ludowych i młodzieży szkolnej 198.
Biblioteka i Muzeum Ordynacji Krasińskich w Warszawie 332.
Bilety bankowe fałszowane 64, 94, 380.
Biuro informacyjne dla spraw wycieczkowych w Gdańsku 160.
Budowa domu Kultury i Pracy dla wdów i sierot po poległych Ojczyznach Ojczyzny (loteria) 72, 113.
Budowa instrumentów muzycznych przy Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Warszawie 227.
Budynki szkół powszechnych i domy mieszkalne dla nauczycieli szkół powszechnych 320.
Budżetowy preliminarz (schemat) 172.

C.

Czasopisma:

- Czasopismo ilustrowane „Propaganda” 204.
„Czasopismo Przyrodnicze Ilustrowane” 298.
Tygodnik dla młodzieży „Iskry” 298.
„Na tropie” czasopismo młodzieży 332.
Czasopismo „Polonista” 354.
Chrabąszcz majowy (tępienie) 101.

Ć.

- Ćwiczenia rezerwistów 109.
Ćwiczenia w jeździe na łyżwach 365.

D.

- „Dar Narodowy 3-go Maja” (zbiórka) 98.
Delegacje, podróże służbowe i przeniesienia (zmiana przepisów) 170.
Dochodowy podatek od dodatku mieszkaniowego 70.
Dodatek 10% do podatku dochodowego 112.
Dodatek 15% do uposażeń (cofnięcie) 136.
Dodatek mieszkaniowy na rok 1931/32 — 136.
Domy mieszkalne dla nauczycieli (wymiary) 320.

Dom wycieczkowy w Krakowie 378.
Drobne wydatki (normy dla usprawiedliwienia bez formalnych rachunków) 111.
Druki i świadectwa szkolne (koncesja na sprzedaż) 72.
Druki na zniżki kolejowe 202.
Dydaktyczne pracownie przy Muzeum Oświaty i Wychowania w Warszawie 353.
„Dziecka Tydzień“ 98.
Dziennik Urzędowy — odezwa Kuratora O. S. W. w sprawie Dziennika 2.

E.

Egzaminy nauczycielskie praktyczne 70 (opłaty), 169.
Egzaminy dla nauczycieli szkół średnich w Wilnie 159, 228.
Egzaminacyjne opłaty nauczycieli szkół powszechnych 306.
Ekonomiczne Towarzystwo we Lwowie 299.
Emerytalna ustawa 245.
Ewidencja byłych uczniów stypendystów w zakładach kształcenia nauczycieli 168.

F.

Falsyfikaty biletów bankowych:

10 złotowego 64.
100 złotowego 94, 500 zł. 380.

Filmy:

Wypożyczanie 198.
„Polska w przeszłości i teraźniejszości“ 208.
„Szkolnictwo zawodowe żeńskie w Polsce“ 299.

Fotograficzna szkoła w Warszawie 298.

G.

Geografów zjazdu w Gdyni i w Paryżu 66.
Geografów kongres międzynarodowy w Paryżu 171.
Godziny przyjęć interesantów w Kuratorjum 334.
Gruźlica zapobieganie 162.

H.

Handel obnośny w lokalach urzędowych (zakaz) 202, 220.
Higiena dziecka (plakat) 208.
Higieniczno - szkolne zagadnienie — patrz „Aktualne zagadnienie higieniczno - szkolne“ 230.
„Higiena szkolna“ (wydawnictwo) 300.
Hospitacyjne czynności kierownika szkoły powszechnej 381.

I.

„Iskry“ tygodnik dla młodzieży 298.
Instruktorzy wychowania fizycznego 318.

Instruktorzy powiatowi wychowania fizycznego (regulamin) 240.
Instruktorzy ministerjalni szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli 351.
Instrumentów muzycznych Oddział przy Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Warszawie 227.
Instytut Robót Ręcznych (studja na drugim roku) 128.

J.

Jazda na łyżwach (ćwiczenia) 365.

K.

Kino objazdowe 333, 378.
Kolejowe ulgi taryfowe dla szkół 140.
Kolejowe zniżki (formularze druków) 202.
Kongres międzynarodowy geografów w Paryżu 171.
Komisje lekarskie dla funkcjonariuszów państwowych 357.
Konkursy na stanowiska w szkolnictwie 64, 74, 116, 146, 198, 207, 297, 330, 380.
Konkursy na stanowisko kierownika w razie zmiany stopnia organizacyjnego szkoły 110.
Konta czekowe Kas Skarbowych w P. K. O. 205.
Korzystanie z ulic i dróg przez młodzież szkolna 131.
Kradzież pieczęci urzędowej Starostwa w Brzesku 171.
Książki Polskiej Święto 66.
Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego nominacja 34.
Kursy wakacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych 102, 107, 236.
Kursy dla nauczycieli seminarjów i szkół ćwiczeń 209.
Kursy dla dorosłych i młodocianych magistratu m. st. Warszawy 228.
Kurs trachomatologiczny dla lekarzy 318.
Kursy dla kandydatek na komendantki żeńskich hufców szkolnych 333.
Kwalifikacje zawodowe nauczycieli niektórych zakładów kształcenia nauczycieli do ustalenia 355.

L.

Lekarskie komisje dla funkcjonariuszów państwowych 357.
Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej („Tydzień“) 99.
Listy płatnicze za m-c październik 1931 r. 222.
Loterja na budowę domu Kultury i Pracy dla wdów i sierot po poległych Obrońcach Ojczyzny 72, 113.

M.

Mapka szlaków turystycznych w Beskidach Zachodnich 160.
Marsze i biegi w maskach gazowych młodzieży szkolnej 220.
Mianowanie Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego 34.
„Miesiąc Śląska“ 302.
Ministerstwa W. R. i O. P. podział czynności 331.
Muzeum i biblioteka Ordynacji Krasińskich w Warszawie 332.

N.

- Nagrody sportowe 134.
„Nasz obowiązek“ — napisała T. Męczkowska 229.
Nauczanie pisania — napisała R. Millerówna 210.
Nazwy szkół (zmiany) 208, 334.
Nieprzerwalność pracy nauczycielskiej 108.
Nekrolog ś. p. Śl. Czerwińskiego, Ministra W. R. i O. P. 217.
Noclegowe schroniska szkolne (sprawozdanie) 75.
Normy dla usprawiedliwienia drobnych wydatków 111.

O.

O b c h o d y:

- Bitwy pod Kaniowem 135.
Setnej rocznicy odkryć Faradaya 219.
Obrona przeciwgazowa (przeszkolenie młodzieży) 238.
Obrona Powietrzna i Przeciwgazowa — patrz Liga O.P. i P.
Oceny pracy nauczycieli 316.
Odejścia świadectwa 317.
Odezwa Kuratora O. S. Warsz. w sprawie Dziennika Urzędowego 2.
Odezwa Rady Szkolnej Okręgowej Warsz. w sprawie Dziennika Urzędowego 2.
Oferty konkurencyjne na dostawy i roboty 324.
O g ł o s z e n i a:
Wydawnictwo „Życie Szkolne“ 96.
Polska Spółka Sportowa 96, 200, 216, 236, 348, 388.
Gimnazjum Męskie im. Św. Kazimierza w Sejnach 216.
Związku Nauczycielstwa Polskiego Okręgu Warsz. w sprawie kursu wakacyjnego dla nauczycieli 236.
Opłaty pocztowe od korespondencji szkół powszechnych 68.
Opłaty pocztowe od korespondencji publ. szkół kształcących zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych i Dozorów Szkol. 243.
Opłaty za praktyczne egzaminy nauczycielskie 70.
Opłaty szkolne za dzieci funkcjonariuszów państwowych 221.
Opłaty stemplowe od zobowiązań majątkowych, wiążących się z przygotowaniem do służby państwowej 242.
Opłaty i taksy w państw. szkołach średnich ogólnokształcących 302.
Opłaty i taksy w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych 306.
Opłaty w szkołach zawodowych 309.
Opłaty na rzecz bezrobotnych w kosztach biletów kolejowych 368.
Organizacja szkół handlowych 239.

P.

- Państwowa odznaka Sportowa (druki do prób) 380.
„Parę uwag o nauczaniu pisania“ — napisała R. Millerówna 210.
Plakat higieny dziecka 208.
Pocztowe opłaty — patrz „Opłaty pocztowe“.
Podatek dochodowy od dodatku mieszkaniowego 70.

- Podatków zaległych spłata z należności od Skarbu Państwa 224.
Podatku dochodowego 10% dodatek 112.
Podręczniki szkolne (wybór i zmiana) 162.
Podróże służbowe, delegacje i przeniesienia (zmiana przepisów) 170.
Podziękowanie za życzenia złożone w dniu Imienin Marszałka J. Piłsudskiego 130.
Pokarmów i napojów tablice 299.
Pokwitowania Kasy Skarbowej (zaginięcie) 94, 199.
„Poradnik w sprawach nauczania i wychowania“ 316.
Pozdrowienie chłopców i dziewcząt szkół angielskich dla dzieci wszystkich krajów 130.
Pracownie szkolne robót ręcznych 99.
Pracownie dydaktyczne Muzeum Oświaty i Wychow. w Warszawie 353.
Pracownie Domowych szkół w Warszawie 298.
Pracy nauczycielskiej nieprzerwalność 108.
Praktyczny egzamin na nauczyciela szkoły powsz. 169.
Preliminarz budżetowy (schemat) 172.
Premjowa pożyczka dolarowa 71.
Programy szkolne (nowe wydania) 238.
Propaganda trzeźwości w szkołach 34.
Propaganda umiejętnego chodzenia drogami i ulicami 131.
Propagandowe wydawnictwa Związku Przeciwgruźliczego 199.
Propagandowe plakaty Polskiego Radja 368.
Przekazy pocztowe na uposażenia nauczycieli szkół powszechnych 68.
Przesyłki pocztowe wolne od opłaty pocztowej 109.
Przeszkolenie młodzieży do obrony przeciwgazowej 238.
Przyjęcia interesantów w Kuratorjum 334.
Przysposobienie Wojskowe i Wychowanie Fizyczne 132, 198.

R.

- Rada Szkolna Okręgowa Warszawska — rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. o utworzeniu Rady 4.
Radjo Polskie (plakaty propagandowe) 368.
Rady Szkolnej Okręgowej odezwa w sprawie Dziennika Urzędowego 2.
Regulamin dla powiatowych instruktorów wychowania fizycznego 240.
Rejestracyjna ankieta ludności przy udziale nauczycielstwa 135.
Rezerwistów ćwiczenia 109.
Rok szkolny 1931/32 (odezwa Kuratora). 219.
Robót ręcznych pracownie szkolne 99.
R u c h s ł u ż b o w y:
W Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego 113, 206, 226, 274, 324.
W inspektoratach szkolnych 114, 146, 196, 325, 369.
W szkolnictwie powszechnem 115, 197, 206, 274, 325, 370.
W zakł. kształcenia nauczycieli 73, 115, 197, 207, 287, 329, 376.
W szkolnictwie średnim ogólnokształc. 73, 146, 207, 290, 329, 377.
W szkolnictwie zawodowym 74, 115, 197, 296, 330, 377.

S.

Sale szkolne na cele oświatowo-kulturalne 102.
Schroniska noclegowe dla wycieczek szkolnych w Borystawiu 228,
w Wilnie i Poznaniu 299.
Służba wojskowa (skrótowa) dla uczniów szkół 137.
Spis szkół zawodowych 179.
Spis ludności w dniu 9 grudnia 1931 r. 350.
Sportowe nagrody 134.
Spłata zaległości podatkowych z należności od Skarbu Państwa 224.
S p r a w o z d a n i a:

O stanie szkolnictwa na terenie Okręgu Szkolnego Warszawskiego, wygłoszone na posiedzeniu Rady Szk. Okręg. Warsz. w dniu 6 marca 1929 r. 18, 36, 76, 117, 151.
O stanie szkolnictwa średniego na terenie Okręgu Szkolnego Warsz. w ciągu lat szkolnych 1928/29, 1929/30. 187.
O stanie szkolnictwa powszechnego na terenie Okręgu Szkolnego Warsz. w roku szkolnym 1930/31. 335.
O ruchu wycieczkowym w schroniskach noclegowych szkolnych 75.
Sprostowanie błędów w Dzienniku Urzędowym 116, 369.
Stanowiska wolne w szkolnictwie 148.
Statut organizacyjny Ministerstwa W. R. i O. P. 331.
Stemplowe opłaty — patrz „Opłaty stemplowe“.
Strój ćwiczebny dla dziewcząt, 355.
S t y p e n d j a:
Dla uczniów z zapisu d-ra K. Kobryńca 17.
Ewidencja byłych uczniów sypendystów w zakładach kształcenia nauczycieli 168.
Szkoły handlowe (organizacja) 239.
Szkoła Fotograficzna w Warszawie 298.
Szkoła Pracownic Domowych w Warszawie 298.

Ś.

„Śląska Miesiąc“ 302.
Świadectwa i druki szkolne (koncesja na sprzedaż) 72.
Świadectwa odejścia 317.
Święto Książki Polskiej 66.
Święto Wychowania Fizycznego i Przynależności Wojskowego (uczestnictwo młodzieży) 132.

T.

Tablice pokarmów i napojów 299.
Taksy i opłaty w państwowych szkołach średn. ogólnokształ. 302.
Taksy i opłaty w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych 306.
Taksy w szkołach zawodowych — patrz „Opłaty w szkołach zawodowych“ 309.
Tępienie chrabąszcza 101.

Towarzystwo Ekonomiczne we Lwowie 299.
Trachematologiczny kurs dla lekarzy 318.
Trzeźwości propaganda w szkołach 34.
„Tydzień Dziecka“ 98.
„Tydzień Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej“ 99.
Tydzień zbiórki żarówek na rzecz Komitetu „Osiedle“ 379.

U.

Ubezpieczenie młodzieży szkolnej od nieszczęśliwych wypadków 241.
Udzielanie sal szkolnych na cele oświatowo-kulturalne 102.
Ulgi kolejowe (wykaz zakładów, których uczniom ulgi przysługują) 9.
Ulgi taryfowe dla szkół na kolejach państwowych 140.
Umowy z pracownikami kontraktowymi 35.
U p o s a ż e n i a, w y n a g r o d z e n i a, z a l i c z k i n a u p o s a ż e n i a.
15% dodatek do wynagrodzenia za godziny nadliczb. 7.
Zaliczki na uposażenie 67, 165.
10% dodatek do podatku dochodowego 112.
Cofnięcie 15% dodatku do uposażenia 136.
Dodatek mieszkaniowy (normy) na rok 1931/32 136.
Wynagrodzenie zarządców domów państwowych 203.
Uposażenie za m-c październik 1931 r. (sposób sporządzenia list płatniczych) 222.
Wynagrodzenia, które nie uległy obniżeniu o 15%. 242.
Wstrzymanie posunięć automatycznych do wyższych szczebli w grupach uposażenia 356.
Urlopy na studia w Instytucie Robót Ręcznych w Warszawie 128.
Ustalenie nauczycieli patrz — „Kwalifikacje do ustalenia“.
Zmiana sposobu wypłaty uposażeń i zwrotu sum niewypłaconych 321.
Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawod. wojskowych 245.
Uświadamianie młodzieży o szkodach, powodowanych psuciem linii telegr. i telef. 8.
Utrzymywanie i zakładanie szkół powszechnych 319, 320.

W.

Wakacyjne kursy dla nauczycieli szkół powszechnych 102.
Wolne stanowiska w szkolnictwie 148.
Wstrzymanie posunięć automatycznych do wyższych szczebli w grupach uposażenia 356.
Wybór i zmiana podręczników szkolnych 162.
Wydawnictwa nadesłane do biblioteki Kuratorium 32, 95, 300, 348, 388.
W y d a w n i c t w a z a l e c o n e:
„Alma Mater Vilnensis“ 199.
„Genjusz Niepodległości“ 332.
Haft, koronka, strój 128.
„Higjena Szkolna“ 300.
„Ignacy Łukasiewicz, twórca przemysłu naftowego w Polsce — wielki jałmużnik“ 333.

- Miesięcznik „Wychowanie Fizyczne“ 164.
 Wydawnictwa propagand. Związku Przeciwgruźliczego 199.
 „Z zagadnień wychowawczych“ 298.
 „Strażnica Zachodnia“ 379.
 „Poradnik w sprawach nauczania i wychowania“ 316.
 Broszura o wychowaniu fizycznym w szkołach powsz. 379.
 Wychowanie Fizyczne i Przynależenie Wojskowe 132.
 „Wychowanie Fizyczne“ — miesięcznik 164.
W y c i e c z k i:
 Biuro informacyjne dla wycieczek w Gdańsku 160.
 Dla wycieczek szkolnych mapa szlaków turystycznych w
 Beskidach Zachodnich 160.
 Dla wycieczek szkolnych schroniska noclegowe w Borysławiu 228, w Wilnie i Poznaniu 299.
 Wycieczki do województwa Nowogródzkiego w związku z 75-
 leciem śmierci A. Mickiewicza.
 Wycieczki do Francji i Włoch 200.
 Wycieczkowy Dom w Krakowie 378.
 Wychowania fizyczne instruktorzy 318.
 Wykaz zakładów szkolnych (do ulg kolejowych) 9.
 Wykazy imienne uczniów dla P. K. U. 137.
 Wykaz szkół zawodowych 179.
 Wynagrodzenia — patrz „Uposażenia“.
 Wypłata uposażeń i zwrot sum niewypłaconych 321.
 Współdziałanie dyrekcji zakładów szkolnych w organizowaniu kursów
 wakacyjnych dla nauczycieli szk. powsz. 107.
 Wypożyczanie filmów 198.
W y s t a w y:
 Wystawa im. Marszałka J. Piłsudskiego w Kamienicy Ba-
 ryczków w Warszawie 163.
 Wystawa Rolnicza i Regionalna w Tarnopolu 199.

Z.

- Zaginienie blankietu pokwitowania Kasy Skarbowej 94, 199.
 Zaliczki na uposażenie 67, 165.
 Zakaz uprawnienia handlu obnośnego w lokalach urzędowych 202, 220.
 Zakładanie i utrzymywanie szkół powszechnych 319, 320.
 Zmiana sposobu wypłaty uposażeń i zwrotu sum niewypłaconych 321.
 Zapobieganie szerzeniu się gruźlicy 162.
 Zasady czynności hospitacyjnych kierownika szkoły powszechnej 381.
 Zarządcy domów państwowych (wynagrodzenia) 203.
 Zawodowe szkoły (spis) 179, uzupełnienie spisu 298.
 Zbiórka na „Dar Narodowy 3-go Maja“ 98.
Z j a z d y:
 Geografów w Gdyni i w Paryżu 66.
 II zjazd matematyków polskich w Wilnie 226.
 Zwrot opłat szkolnych za dzieci funkcjonariuszów państwowych 221.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WARSZAWSKIEGO

WARSZAWA, DNIA 5 STYCZNIA 1931 R.

T R E Ś Ć.

Poz.		Str.
1.	Odezwa Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego w sprawie Dziennika Urzędowego	2
2.	Odezwa Przewodniczącego Rady Szkolnej Okręgowej Warszawskiej w sprawie wydawania Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego.	2
3.	Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 września 1927 r. w sprawie utworzenia Rady Szkolnej Okręgowej Warszawskiej.	4
4.	W sprawie 15% dodatku od wynagrodzeń za godziny nadliczbowe nauczycieli etatowych.	7
5.	Uświadamianie młodzieży szkolnej o szkodach, powodowanych psuciem linii telegraficznych i telefonicznych.	8
6.	Wykaz zakładów szkolnych, których uczniom i uczennicom przysługują ulgi taryfowe przy przejazdach kolejami	9
7.	Stypendja dla uczniów i uczennic z zapisu doktora Karola Kobryńca.	17
8.	Sprawozdanie o stanie szkolnictwa w okręgu szkolnym warszawskim w pierwszym dziesięcioleciu Niepodległej Polski, wygłoszone na posiedzeniu Rady Szkolnej Okręgowej w dniu 6 marca 1929 r.	18
9.	Wydawnictwa nadesłane do biblioteki Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego	32

1.

Do Władz szkolnych oraz ogółu nauczycielstwa okręgu szkolnego warszawskiego.

Silny oddźwięk i poparcie, z jakim spotkała się niżej podana odezwa Rady Szkolnej Okręgowej wśród ogółu nauczycielstwa, pozwala mi mniemać, że Dziennik Urzędowy ma zapewnione trwałe podstawy istnienia.

Za tak życzliwe ustosunkowanie się P.P. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników szkół oraz ogółu nauczycielstwa do sprawy wydawania Dziennika Urzędowego składam w imieniu Rady Szkolnej Okręgowej oraz Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego gorące podziękowanie.

Mam nadzieję, że Dziennik Urzędowy będzie nie tylko organem, zawierającym zarządzenia i zawiadomienia Władz szkolnych, lecz stanie się także jednym z czynników, zespalających w zgodny wysiłek pracę tych Władz z pracą szkół i nauczycielstwa.

Ponieważ w Dzienniku będą ogłaszane zarządzenia Władz szkolnych, które z reguły nie będą podawane inną drogą do wiadomości, przeto Władze szkolne i nauczycielstwo winny dokładnie zaznajamiać się z jego treścią.

Warszawa, dnia 5 stycznia 1931 r.

Kurator Okręgu Szkolnego
G. Zawadzki

2.

ODEZWA

Rady Szkolnej Okręgowej Warszawskiej

w sprawie wydawania Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego.

Do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników szkół oraz do ogółu nauczycielstwa w Okręgu Szkolnym Warszawskim.

Rada Szkolna Okręgowa Warszawska na posiedzeniu w dniu 2 lipca 1929 roku postanowiła wydawać Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego.

Celem Dziennika Urzędowego będzie:

1) podawanie bezpośrednio całemu nauczycielstwu wszystkich zarządzeń władz szkolnych, 2) udzielanie informacji w sprawach pedagogicznych i administracyjnych, 3) powiadamianie o rozpisanych konkursach na wolne stanowiska w szkołach, 4) informowanie o ruchu służbowym, kursach, egzaminach, ankietach oraz o pracach samorządów szkolnych. W części nieurzędowej ogłaszane będą prace w sprawach pedagogicznych i dydaktycznych, interesujących ogół nauczycielstwa okręgu.

Uchwała powyższa Rady Szkolnej oraz wymienione cele mogą być osiągnięte pod warunkiem, że wszystkie numery Dziennika Urzędowego znajdą

się w rękach każdego nauczyciela, jako jego własność, który w ten sposób w każdej chwili będzie mógł znaleźć potrzebne wiadomości w swoim własnym Dzienniku, kompletowanym rok po roku.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego nie może wydawać Dziennika w takiej liczbie egzemplarzy, aby nauczyciele mogli go otrzymać bezpłatnie, a to wobec braku potrzebnych na ten cel funduszy. Będzie to więc możliwe, jeżeli każdy nauczyciel Okręgu Szkolnego Warszawskiego zdecyduje się ponieść na ten cel drobną składkę w kwocie 25 gr. miesięcznie.

Sądzę, że nauczycielstwo, rozumiejąc pożytek własny z Dziennika Urzędowego, zgodzi się na tę ofiarę, a uprawnia mnie do tego zgodne poparcie przedsięwziętej akcji przez przewodniczących organizacyj nauczycielskich, działających na terenie Okręgu Szkolnego Warszawskiego. Nadmieniam, że inne Kuratorja wydają Dzienniki Urzędowe na tych samych zasadach i, o ile wiem, nauczycielstwo tych okręgów gremjalnie zgłosiło się na stałych prenumeratorów, a tem samem popiera wydawnictwo.

Gdyby jednak ktokolwiek z nauczycielstwa nie mógł albo nie chciał opłacać tej drobnej prenumeraty, zechce zawiadomić o tem pisemnie do dnia 5 grudnia 1930 r. Inspektora Szkolnego (szkolnictwo powszechne) względnie Dyrektora zakładu (gimnazja, seminarja, szkoły zawodowe i inne).

Od wszystkich innych nauczycieli, uważanych po dniu 5 grudnia 1930 r. za prenumeratorów Dziennika Urzędowego, Panowie Inspektorowie Szkolni i Dyrektorowie szkół państwowych i prywatnych będą pobierali prenumeratę i wpłacali do Pocztowej Kasy Oszczędności na konto „Rady Szkolnej Okręgowej Warszawskiej Administracja Dziennika Urzędowego w Warszawie” Nr. 24.444 z podaniem ewentualnych wyjaśnień na odwrocie blankietu. Prenumeratę proszę wpłacać zgóry za tercjał (1 zł.) pół roku (1 zł. 50 gr.) lub cały rok (3 zł.).

Prenumerata niżkowa 3 zł. rocznie obowiązuje tylko w stosunku do nauczycieli, natomiast Dyrekcje szkół, instytucje oraz osoby prywatne opłacają prenumeratę w kwocie 6 zł. rocznie.

Przewodniczący Rady Szk. Okr. Warsz.

Kurator Okręgu Szkolnego

Grzegorz Zawadzki.

W październiku 1930 r.

Przewodniczący Koła Warszawskiego Stowarzyszenia Dyrektorów Polskich Szkół Średnich Państwowych **Oton Kuczewski.** *Prezes Okręgu Warszawskiego Związku Polskiego Nauczycieli Szkół Powszechnych* **Wacław Gawski.** *Vice-przewodniczący Koła Dyrektorów Polskich Szkół Średnich Społecznych i Prywatnych* **ks. Roman Archutowski.** *Prezes Stowarzyszenia Chrześc. Narod. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych* **Michał Siciński.** *Przewodnicząca Koła Przełożonych Szkół Żeńskich Prywatnych w Warszawie* **Antonina Walicka.** *Przewodniczący Okręgu Warszawskiego Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych* **Stanisław Świełlicki.** *Przewodniczący Koła Dyrektorów Szkół Średnich Żydowskich w Warszawie* **Adam Cygiel.** *Przewodniczący Koła Zawodowców. Nauczycieli Szkół Średnich* **Teofil Wojeński.** *Prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych* **Władysław Koronkiewicz.**

3.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 5 września 1927 r.

w sprawie utworzenia rady szkolnej okręgowej warszawskiej.

Na mocy art. 5 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50. poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Do współdziałania z kuratorem okręgu szkolnego warszawskiego w zakresie, oznaczonym w § 15 niniejszego rozporządzenia, tworzy się w Warszawie radę szkolną okręgową.

§ 2. W skład rady szkolnej okręgowej wchodzi:

- a) kurator lub wyznaczony przez niego zastępca z pośród urzędników kuratorjum;
- b) komisarz Rządu na m. st. Warszawę, wojewoda warszawski i wojewoda białostocki lub wyznaczeni przez nich zastępcy z pośród urzędników komisarjatu Rządu względnie województwa;
- c) siedmiu przedstawicieli rad szkolnych powiatowych i miejskich województwa warszawskiego, będących równocześnie członkami sejmików powiatowych lub rad miejskich i takichże siedmiu przedstawicieli rad szkolnych powiatowych i miejskich województwa białostockiego;
- d) dwaj delegaci warszawskiej rady szkolnej miejskiej, będący równocześnie członkami warszawskiej rady miejskiej;
- e) 4 przedstawiciele nauczycielstwa szkół powszechnych publicznych i prywatnych z prawem publiczności;
- f) przedstawiciel nauczycielstwa seminarjów nauczycielskich tak państwowych jak i prywatnych z prawami seminarjów państwowych;
- g) trzech przedstawiciele nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących tak państwowych jak i prywatnych z prawami szkół państwowych;
- h) trzech przedstawiciele nauczycielstwa szkół zawodowych państwowych i prywatnych;
- i) przedstawiciele wyznania rzymsko-katolickiego, ewangelickiego i mojżeszowego po jednym dla każdego wyznania;
- j) pięciu członków, wyznaczonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek kuratora, z pośród których przynajmniej jeden musi być znawcą higieny szkolnej.

§ 3. Członków rady szkolnej okręgowej, wymienionych w § 2 pod literą c), wybierają zjazdy delegatów, wybranych po jednym przez każdą radę szkolną powiatową i miejską z pomiędzy swoich członków, będących równocześnie członkami sejmików powiatowych lub rad miejskich osobno z województwa warszawskiego i białostockiego; członków, wymienionych w § 2 pod literą e), wybiera wspólny zjazd członków rad szkolnych powiatowych i miejskich, którzy pochodzą z wyboru nauczycieli szkół powszechnych; członków, wymienionych w § 2 pod lit. f), g), h), wybierają zjazdy delegatów rad pedagogicznych odnośnych szkół, licząc po jednym delegacie każdej rady pedagogicznej.

§ 4. Przedstawicieli wyznań powołuje Minister na wniosek kuratora, postawiony w porozumieniu z kurją metropolitarną w Warszawie — odnośnie do wyznania rzymsko-katolickiego oraz z gminą żydowską w Warszawie, odnośnie do wyznania mojżeszowego.

Przedstawiciela wyznania ewangelickiego powołuje Minister naprzemian co trzy lata z pośród reprezentantów kościoła ewangelicko-augsburskiego i ewangelicko-reformowanego na wniosek kuratora, postawiony w porozumieniu z obydwoma odnośnymi konsystorzami.

§ 5. Mandat członków, wymienionych w § 2 lit. e), f), g), h), i), j), trwa trzy lata, mandat członków, wymienionych pod lit. c), d), trwa tak długo, jak mandat w radzie szkolnej powiatowej (miejskiej).

Przesiedlenie się na stałe mieszkanie za granicę okręgu szkolnego warszawskiego lub wystąpienie z zawodu nauczycielskiego przedstawicieli, wymienionych w § 2 lit. e), f), g), h), powoduje utratę mandatu do rady szkolnej okręgowej.

§ 6. Kolegia wyborcze wybierają prócz członków, wymienionych w § 2, lit. c) do h), także taką samą liczbę zastępców, którzy, wrazie ustąpienia członka lub utraty mandatu, wchodzi do rady szkolnej okręgowej w ustanowionej przy ich wyborze kolei na resztę kadencji.

§ 7. Sposób dokonania wyboru członków, wymienionych w § 2 lit. e), f), g), h), określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego drogą rozporządzenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustanawia także termin wyborów.

§ 8. Zaskarżenie wyborów z powodu nieprawidłowości mogą członkowie odnośnego kolegium wyborczego wnosić do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za pośrednictwem kuratora okręgu szkolnego warszawskiego w przeciągu dni 8 od dnia wyborów.

W razie uwzględnienia zażalenia Minister zarządza nowe wybory.

§ 9. Członek rady szkolnej okręgowej, nieobecny na trzech kolejnych posiedzeniach bez należytego usprawiedliwienia, traci mandat. Decyzję, czy nieobecność jest dostatecznie usprawiedliwiona, wydaje przewodniczący rady.

§ 10. Członkowie rady szkolnej okręgowej, mieszkający poza Warszawą, otrzymują ze Skarbu Państwa zwrot kosztów podróży oraz diet wedle norm, ustanowionych dla urzędników państwowych VII stopnia służbowego.

§ 11. Posiedzenia rady szkolnej okręgowej zwołuje kurator w miarę potrzeby według własnego uznania, przynajmniej jednak 2 razy do roku.

Na pisemne żądanie przynajmniej 12 członków rady szkolnej okręgowej kurator obowiązany jest do dnia 15 od dnia wejścia wniosku do kuratorium zwołać posiedzenie nadzwyczajne.

§ 12. Kurator oraz rada szkolna okręgowa mogą powoływać na posiedzenie rzeczoznawców z głosem doradczym.

§ 13. Na posiedzeniach rady szkolnej okręgowej przewodniczy kurator lub wyznaczony przez niego zastępca (§ 2 punkt a).

§ 14. Uchwały rady szkolnej okręgowej są prawomocne przy obecności przynajmniej połowy członków oraz przewodniczącego (§ 13). Uchwały zapadają absolutną większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Przewodniczący oraz komisarz Rządu na m. st. Warszawę, wojewodowie lub ich zastępcy mają prawo zabierania głosu poza kolejną mówców.

Członek rady nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami, które są związane z jego osobistymi interesami lub interesami jego krewnych i powinowatych.

§ 15. Do zakresu działania rady szkolnej okręgowej należy:

- a) badanie potrzeb szkolnych i oświatowo-kulturalnych okręgu oraz inicjatywa w sprawie reform w szkolnictwie, bądź to w celu przystosowania szkolnictwa do miejscowych warunków i potrzeb, bądź to w celu wprowadzenia zmian w organizacji szkolnictwa w całym Państwie;
- b) przedstawianie Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego opinii o administracji szkolnej i stanie szkolnictwa okręgu oraz wynikających stąd wniosków;
- c) rozporządzanie funduszami, przyznanymi do dyspozycji rady przez organa samorządowe na cele szkolne i oświatowo-kulturalne okręgu;
- d) wydawanie opinii o projekcie budżetu okręgu szkolnego;

e) wydawanie opinii o wnioskach zakładania i zwijania państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich oraz o wnioskach koncesjonowania i zamykania takichże szkół prywatnych;

f) rozwiązywanie na wniosek kuratora rad szkolnych powiatowych;

g) delegowanie w poszczególnych wypadkach członków rady do zwiedzania szkół i instytucji wychowawczych i oświatowych, podlegających kuratorowi; delegaci nie mają prawa egzaminowania młodzieży szkolnej, czynienia uwag nauczycielstwu i wydawania zarządzeń;

h) inne sprawy przekazywane radzie przez ustawy i rozporządzenia lub powierzane jej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub kuratora.

§ 16. Rada szkolna okręgowa układa regulamin swych czynności.

§ 17. Uchwały rady szkolnej okręgowej wykonywa kurator przez podwładne mu organa.

§ 18. Kurator ma prawo zawiesić uchwałę rady szkolnej okręgowej, jeśli przekracza ona kompetencje właściwe radzie szkolnej okręgowej lub jest sprzeczna z obowiązującymi przepisami. Radzie przysługuje prawo odwołania się do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 19. Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przysługuje prawo rozwiązania rady szkolnej okręgowej w razie, gdyby nie spełniała swych obowiązków, przekraczała zastrzeżoną jej kompetencję lub gdyby działalność jej była niezgodna z ustawami.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 5 września 1927. r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 764).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

Dr. Dobrucki.

4.

**W sprawie 15% dodatku
od wynagrodzeń za godziny nadliczbowe nauczycieli etatowych.**

Okólnik Kuratorium z dnia 17. XII. 1930 r. Nr. OR-7868/30.

Podaję do wiadomości wyjaśnienie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 listopada 1930 r. Nr. I. R. 12161/30 w sprawie obliczania 15% dodatku od wynagrodzeń za godziny nadliczbowe następującej treści:

Przy obliczaniu 15 % dodatku od wynagrodzeń za godziny nadliczbowe nauczycieli etatowych w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli,

w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących oraz w państwowych szkołach zawodowych należy stosować zasady następujące:

A. Godziny nadliczbowe nieprzekraczające 125 % etatu.

Wynagrodzenia za te godziny, płatne na podstawie art. 36 i 53 ustawy uposażeniowej, nie mogą być uwzględniane przy wypłacie 15 % dodatku, gdyż art. 36 i 53 nie są wymienione w liczbie tych artykułów ustawy uposażeniowej, od których oblicza się dodatek (patrz wyjaśnienie do lit. „a” na str. 2 okólnika Min. Skarbu L. D. III. 2140/1 z dn. 4/VII. 28 r. Nr. O. R-8664/28 z dn. 9/VII. 28 r.).

B. Godziny nadliczbowe kontraktowe ponad 125 % ilości godzin, przewidzianej art. 34 i 51 ustawy uposażeniowej dla każdej kategorii przedmiotów.

1) W okresie od I/IV. 29 r. do 31/VIII. 29 r. — wszyscy nauczyciele etatowi otrzymują 15 % dodatek od wynagrodzeń za godziny nadliczbowe ponad 125% etatu;

2) W okresie od 1/IX. 29 r. do 31/I. 30 r. — 15 % dodatek od tego rodzaju wynagrodzeń pobierają tylko nauczyciele płatni w/g grup uposażeniowych od XI do VII wł. (patrz rozporządzenie Ministerstwa z dn. 16/V. 30 r. Nr. II - 11459/30 w Dz. Urz. Nr. 7 poz. 102); nauczyciele zaś płatni w/g grup uposażeniowych VI i V nie mają prawa do pobierania 15% dodatku, gdyż wynagrodzenie ich za godziny nadliczbowe ponad 125% etatu oblicza się w złotych w/g tabeli, wymienionej w zarządzeniu Ministerstwa z dnia 13/XI. 29 r. Nr. II-28633/29. (Dz. Urz. Nr. 13 poz. 182);

3) Wreszcie, poczynając od dnia 1 lutego 1930 r., wszyscy nauczyciele etatowi pobierają wynagrodzenie za godziny nadliczbowe ponad 125% etatu — w złotych w/g tabeli, powołanej w p. 2, a to na podstawie rozporządzenia Ministerstwa z dnia 16/V. 30 r. (Dz. Urz. Nr. 7 poz. 102 z 1930 r.) i dodatek 15% nie może być im wypłacany.

Niniejsze uzupełnia okólniki Kuratorjum z dnia 30 kwietnia 1929 r. Nr. 164 i z dnia 20 października 1930 r. Nr. 299.

Kurator Okręgu Szkolnego
G. Zawadzki

5.

Uświadamianie młodzieży o szkodach, wywoływanych psuciem linii telefonicznych.

Okólnik Kuratorjum z dnia 17. XII. 1930 r. Nr. 0-8167/30.

Przypominając treść okólnika Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 6 czerwca 1930 r. Nr. II - 12995/30, ogłoszonego w Nr. 7 Dziennika Urzędowego

Min. W. R. i O. P. z r. 1930 poz. 125 w sprawie konieczności uświadamiania młodzieży szkolnej o stratach, powodowanych przez uszkodzenie linii telefonicznych i telegraficznych, zawiadamiam na zasadzie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 21 listopada 1930 r. Nr. II-26408/30, że według spostrzeżeń władz pocztowych akcja w kierunku uświadamiania ludności i młodzieży o szkodach, powodowanych umyślnym psuciem linii telegraficznych i telefonicznych, nie dała jeszcze pożądanych wyników.

Z tego powodu polecam usilnie Panom Inspektorom Szkolnym, Dyrekcjom i Kierownictwom zakładów szkolnych oraz ogółowi nauczycielstwa należyte zainteresowanie się tą akcją, tak, aby była ona prowadzona celowo i wytrwale; należy zwracać uwagę młodzieży na powyższą sprawę przy wszelkich nadarżających się okolicznościach.

Jednocześnie przypominam treść okólnika Kuratorjum z dnia 10 kwietnia 1930 r. Nr. 108 w tejże sprawie.

Kurator Okręgu Szkolnego
G. Zawadzki

6.

WYKAZ ZAKŁADÓW SZKOLNYCH,

podległych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego, których uczniom i uczennicom przysługują ulgi taryfowe na kolejach.

Na podstawie okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 grudnia 1930 r. Nr. I Prez. 8030/30 Kuratorjum zawiadamia, że Ministerstwo Komunikacji okólnikiem z dnia 5 listopada 1930 r. Nr. III/1/14847/30, ogłoszonym w Dodatku do Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 20 listopada 1930 r. Nr. 19 przyznało uczniom i uczennicom zakładów szkolnych, niżej wymienionych, ulgi taryfowe przy przejazdach kolejami państwowymi oraz prywatnymi, znajdującymi się pod zarządem państwowym.

Uczniowie i uczennice mogą korzystać z wymienionych ulg na podstawie zaświadczeń ustanowionego wzoru, wydawanych przez Dyrekcje szkół z podpisem dyrektora, kierownika lub ich zastępców i opatrzonych pieczęcią szkolną.

Zaświadczenia szkolne, wydawane uczniom szkół powszechnych, oprócz podpisu kierownika szkoły i pieczęci szkolnej powinny być opatrzone również pieczęcią właściwego Inspektora Szkolnego.

Uczniowie i uczennice szkół doksztalających zawodowych (wymienionych w wykazie pod lit. E) korzystać mogą z ulg taryfowych **tylko przy**

przejazdach za odcinkowymi biletami okresowymi pod warunkiem jednak każdorazowego stwierdzenia przez kierownictwo szkoły, że miejsce praktyki fachowej lub pracy i zamieszkiwania ucznia znajdują się poza miejscem istnienia szkoły. Przy wycieczkach zbiorowych uczniowie szkół dokształcających korzystać mogą z ulg za każdorazowym poparciem celowości wycieczki przez Kuratorium lub Inspektorat Szkolny.

A. Szkoły średnie ogólnokształcące.

a) gimnazja państwowe.

Województwo białostockie.

1) Państw. Gimn. męskie im. Kr. Zygmunta Augusta w Białymstoku. 2) Państw. Gimn. męskie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Białymstoku. 3) Państw. Gimn. żeńskie im. A. Jabłonowskiej w Białymstoku. 4) Państw. Gimn. koedukacyjne im. Tadeusza Kościuszki w Bielsku Podlaskim. 5) Państw. Gimn. koedukacyjne im. J. I. Kraszewskiego w Drohiczynie nad Bugiem. 6) Państw. Gimn. koedukacyjne im. M. Kopernika w Grajewie. 7) Państw. Gimn. żeńskie im. Emilji Plater w Grodnie. 8) Państw. Gimn. męskie im. Adama Mickiewicza w Grodnie. 9) Państw. Gimn. męskie im. T. Kościuszki w Łomży. 10) Państw. Gimn. żeńskie im. M. Konopnickiej w Łomży. 11) Państw. Gimn. męskie im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce. 12) Państw. Gimn. koedukacyjne im. Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego w Ostrowiu Mazowieckim. 13) Państw. Gimn. męskie im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach. 14) Państw. Gimn. żeńskie im. Marji Konopnickiej w Suwałkach. 15) Państw. Gimn. koedukacyjne im. Kr. Stefana Batorego w Wołkowysku.

Województwo warszawskie.

1) Państw. Gimn. męskie im. Zygmunta Krasieńskiego w Ciechanowie. 2) Państw. Gimn. koedukacyjne im. T. Kościuszki w Gostyninie. 3) Państw. Gimn. koedukacyjne im. Henryka Dąbrowskiego w Kutnie. 4) Państw. Gimn. koedukacyjne im. Romualda Traugutta w Lipnie. 5) Państw. Gimn. męskie im. ks. Józefa Poniatowskiego w Łowiczu. 6) Państw. Gimn. żeńskie im. J. Ursyna Niemcewicz w Łowiczu. 7) Państw. Gimn. męskie im. Stanisława Wyspiańskiego w Mławie. 8) Państw. Gimn. męskie im. Władysława Jagiełły w Płocku. 9) Państw. Gimn. męskie im. Stanisława Małachowskiego w Płocku. 10) Państw. Gimn. żeńskie im. Reginy Żółkiewskiej w Płocku. 11) Państw. Gimn. koedukacyjne im. Tomasza Zana w Pruszkowie. 12) Państw. Gimn. męskie im. Piotra Skargi w Pułtusk. 13) Państw. Gimn. żeńskie im. Klaudyny Potockiej w Pułtusk. 14) Państw. Gimn. męskie im. Bolesława Prusa w Skierniewicach. 15) Państw. Gimn. męskie Ziemi Kujawskiej we Włocławku. 16) Państw. Gimn. żeńskie im. Marji Konopnickiej we Włocławku.

Miasto st. Warszawa.

1) Państw. Gimn. męskie im. Stefana Batorego. 2) Państw. Gimn. męskie im. Tadeusza Czackiego. 3) Państw. Gimn. męskie im. Joachima Lelewela. 4) Państw. Gimn. męskie im. Adama Mickiewicza. 5) Państw. Gimn. męskie im. ks. Józefa Poniatowskiego. 6) Państw. Gimn. męskie im. Stanisława Staszica. 7) Państw. Gimn. męskie im. Tadeusza Rejtana. 8) Państw. Gimn. męskie im. Władysława IV. 9) Państw. Gimn. żeńskie im. Klementyny z Tańskich Hoffmanowej. 10) Państw. Gimn. żeńskie im. Kró-

lowej Jadwigi. 11) Państw. Gimn. żeńskie im. Marji Konopnickiej. 12) Państw. Gimn. żeńskie im. Emilji Plater. 13) Państw. Gimn. żeńskie im. Juljusza Słowackiego. 14) Państw. Gimn. żeńskie im. Narcyzy Żmichowskiej.

b) gimnazja prywatne:

Województwo białostockie.

1) Gimn. koedukacyjne Dawida Druskina w Białymstoku. 2) Gimn. koedukacyjne Salomona Gutmana w Białymstoku. 3) Gimn. koedukacyjne J. Zeligmana, J. Lebenhafta i J. Dereczyńskiego w Białymstoku. 4) Gimn. koedukacyjne Społeczne Towarzystwa rozpowszechniania oświaty wśród żydów w Białymstoku. 5) Gimn. męskie im. H. Sienkiewicza Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Grodnie. 6) I Społeczne Gimn. koedukacyjne Towarzystwa dla utrzymania gimnazjum w Grodnie. 7) Gimn. męskie im. ks. Piotra Skargi Stowarzyszenia Księży Diecezji Łomżyńskiej „Unitas” w Łomży. 8) Gimn. koedukacyjne Szymona Goldlusta w Łomży. 9) Gimn. żeńskie Towarzystwa Szkoły Średniej w Ostrołęce. 10) Gimn. męskie Salezjańskie im. Piusa XI Zgromadzenia Ks. Ks. Salezjanów w Różanymstoku. 11) Gimn. im. św. Kazimierza Kurji Biskupiej w Sejnach. 12) Gimn. Towarzystwa Żydowskich Szkół Średnich w Suwałkach.

Województwo warszawskie.

1) Gimn. męskie Księży Salezjanów w Aleksandrowie Kujawskim. 2) Gimn. męskie Ks. Marjanów na Bielanych pod Warszawą. 3) Gimn. żeńskie Zygm. Choromańskiego w Ciechanowie. 4) Gimn. Koedukacyjne Związku Zawodowego Nauczycieli Polskich Szkół Średnich w Grodzisku Mazowieckim. 5) Gimn. Koedukacyjne Wydziału Powiatowego Sejmiku w Grójcu. 6) Gimn. Koedukacyjne Towarzystwa Szkół Średnich w Mińsku Mazowieckim. 7) Gimn. Koedukacyjne Towarzystwa Gimnazjum w Milanówku. 8) Gimn. żeńskie Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Mławie. 9) Gimn. żeńskie Żydowskiego Związku Szkolnego w Mławie. 10) 6-kl. szkoła żeńska pod wezwaniem „Św. Antoniego z Padwy” Stan. Gołębiowskiej w Nowem Mieście. 11) Miejskie gimnazjum koedukacyjne w Otwocku. 12) Gimn. męskie im. św. Stanisława Kostki przy Seminarjum Diecezjalnym w Płocku. 13) Gimn. Koedukacyjne Towarzystwa Szkół Średnich dla młodzieży wyznania mojżeszowego w Płocku. 14) Gimn. Koedukacyjne Magistratu Miasta w Przasnyszu. 15) Gimn. Koedukacyjne Magistratu Miasta w Rypinie. 16) Gimn. Koedukacyjne im. Prezydenta Rzplitej Polskiej Prof. Ignacego Mościckiego, utrzymywane przez Koło Polskiej Macierzy Szkolnej w Sierpcu. 17) Gimn. żeńskie Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Skierniewicach. 18) Gimn. Koedukacyjne Wydziału Powiatowego Sejmiku Sochaczewskiego w Sochaczewie. 19) Gimn. żeńskie pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej Zgromadzenia SS. Niepokalanego Poczęcia N. M. P. w Szymanowie. 20) Gimn. męskie im. ks. Jana Długosza Kurji Diecezjalnej, założone przez ks. Biskupa Zdzitowieckiego, we Włocławku. 21) Gimn. męskie im. Piusa X Kurji Diecezjalnej, założone przez ks. Zdzitowieckiego, we Włocławku. 22) Gimn. żeńskie Władysławy Aspisy we Włocławku. 23) Gimn. żeńskie Stowarzyszenia „Oświata i Wychowanie” we Włocławku. 24) Gimn. koedukacyjne Gminy Żydowskiej we Włocławku. 25) Gimn. koedukacyjne Towarzystwa Szkoły Średniej w Wyszkwie. 26) Gimn. koedukacyjne Magistratu Miasta w Żyrardowie. 27) Gimn. żeńskie Magistratu Miasta w Żyrardowie.

Miasto st. Warszawa.

1) Gimn. męskie pod wezwaniem św. Wojciecha, utrzymywane przez Wojciecha Górskiego. 2) Gimn. męskie Władysława Giżyckiego. 3) Gimn. męskie Koła Szkolnego

im św. Stanisława. 4) Gimn. męskie im. A. Kreczmara Stowarzyszenia prywatnych szkół średnich im. A. Kreczmara. 5) Gimn. męskie Rocha Kowalskiego. 6) Gimn. męskie pod wezwaniem św. Kazimierza — Stowarzyszenia Oświatowego „Unja”. 7) Gimn. męskie Stanisława Lorentza, założone przez Ludwika Lorentza. 8) I Gimn. męskie Magistratu Miasta im. Jenerała Sowińskiego. 9) III Gimn. męskie Magistratu Miasta. 10) IV Gimn. męskie Magistratu Miasta 11) V Gimn. męskie Magistratu Miasta. 12) Gimn. męskie im. Edwarda Rontalera, utrzymywane przez Ewelinę Rontalerową. 13) Gimn. męskie Towarzystwa Szkoły Średniej „Collegium”. 14) Gimn. męskie im. Tomasza Niklewskiego, utrzymywane przez Spółkę z ogr. odpow. p. n. „Szkoła”. 15) Gimn. męskie Towarzystwa Szkoły Mazowieckiej (8 kl. Szkoła Mazowiecka). 16) Gimn. męskie Towarzystwa Wychowawczo-Oświatowego „Przyszłość”. 17) Gimn. męskie Towarzystwa im. Jana Zamoyckiego, 18) Gimn. męskie im. Mikołaja Reja, utrzymywane przez Zbór Ewangelicko-Augsburski. 19) Gimn. męskie Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy. 20) II Gimn. męskie Związku Zawodowego Nauczycieli Polskich Szkół Średnich. 21) III Gimn. męskie Związku Zawodowego Nauczycieli Polskich Szkół Średnich. 22) Gimn. męskie Towarzystwa „Ascola”. 23) Gimn. męskie Spółki „Chinuch”. 24) Gimn. męskie Jakóba Finkla. 25) Gimn. męskie im. Magnusa Kryńskiego, utrzymywane przez Szymona Kryńskiego. 26) Gimn. męskie Spółki z ogr. odp. „Spójnia”. 27) Gimn. żeńskie Eugenji Czyżewiczowej, założone przez Kazimierę Kochanowską. 28) Gimn. żeńskie Józefy Gagatnickiej pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciątka Jezus. 29) Gimn. żeńskie Reginy Gaczeńskiej i Eweliny Kacprowskiej. 30) Gimn. żeńskie Haliny Gepnerówny. 31) 7-kl. szkoła średnia żeńska Anieli Hoene Przesmyckiej. 32) Gimn. żeńskie Anny Jakubowskiej. 33) Gimn. żeńskie Julji Jankowskiej-Statkowskiej. 34) Gimn. żeńskie Jadwigi Kowalczykówny i Jadwigi Jawurkówny. 35) Gimn. żeńskie Zofji Kudasiewicz-Koltoniakowej. 36) Gimn. żeńskie Zofji Kurmanowej. 37) Gimn. żeńskie Władysławy Lange. 38) II Gimn. żeńskie Magistratu Miasta. 39) Gimn. żeńskie Elizy z Łabusiewiczów Majewskiej. 40) Gimn. żeńskie Krystyny Malczewskiej. 41) Gimn. żeńskie Janiny Popielewskiej i Janiny Roszkowskiej. 42) Gimn. żeńskie Wandy z Posseltów Szachtmajerowej. 43) Gimn. żeńskie im. Leonji Rudzkiej, utrzymywane przez Aleksandrę Przyremblową. 44) Gimn. żeńskie Marji Rybickiej. 45) Gimn. żeńskie Heleny Rzeszotarskiej. 46) Gimn. żeńskie Zofji Sierpińskiej. 47) Gimn. żeńskie Stowarzyszenia 8-kl. szkoły (dawn. A. Wereckiej). 48) Gimn. żeńskie Jadwigi Taczanowskiej. 49) Gimn. żeńskie Marji Taniewskiej. 50) Gimn. żeńskie Sabiny Tegazzo-Chmielewskiej. 51) Gimn. żeńskie im. Cecylji Plater Zyberkówny, utrzymywane przez Towarzystwo Oświatowe im. Cecylji Plater-Zyberkówny. 52) Gimn. żeńskie Zofji Wołowskiej. 53) Gimn. żeńskie Towarzystwa Szkół Pracy. 54) Gimn. żeńskie Towarzystwa „Współpraca”. 55) Gimn. żeńskie Janiny Tymińskiej. 56) Gimn. żeńskie Antoniny Walickiej. 57) Gimn. żeńskie Jadwigi Zaborowskiej-Michalskiej. 58) Gimn. żeńskie im. Królowny Anny Wazówny Zboru Ewangelicko-Augsburskiego. 59) Gimn. żeńskie Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu. 60) Gimn. żeńskie Cecylji Goldman Laudauowej. 61) Gimn. żeńskie Komitetu Opiekuńczego „Jehudyjach”. 62) Gimn. żeńskie Hermana Kaleckiego, założone przez Zofję Kaleką. 63) Gimn. żeńskie Frydy Mirlasowej. 64) Gimn. żeńskie Leona Okręta i Antoniego Paprockiego, założone przez Helenę Paprocką. 65) Gimn. żeńskie Rebeki Perły Lubińskiej. 66) Gimn. żeńskie Fanny Posnerowej. 67) Gimn. żeńskie Sary Pryluckiej. 68) Gimn. żeńskie Róży Strupfman. 69) Gimn. żeńskie Janiny Święteckiej, założone przez Ewę Strauch-Szlezyngerową. 70) Gimn. żeńskie Perli Zaksowej. 71) Gimn. żeńskie Towarzystwa Zjednoczenia Nauczycieli.

B. Zakłady kształcenia nauczycieli państwowe i prywatne.

Województwo białostockie.

1) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Grzegorza Piramowicza w Augustowie. 2) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Króla Zygmunta Augusta w Białymstoku. 3) Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Króla Zygmunta Augusta w Białymstoku. 4) Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. E. Orzeszkowej w Grodnie. 5) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie w Grodnie. 6) Państwowe Kursy Nauczycielskie w Grodnie. 7) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie w Łomży. 8) Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Narcyzy Zmichowskiej w Łomży. 9) Prywatne Kursy Nauczycielskie koedukacyjne Towarzystwa Szkoły Średniej w Ostrołęce. 10) Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Józefy Joteykówny w Suwałkach. 11) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Romualda Traugutta w Świsłoczy. 12) Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie w Wołkowysku.

Województwo warszawskie.

1) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łowiczu. 2) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Stan. Żółkiewskiego w Mławie. 3) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie w Mogielnicy. 4) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie w Nieszawie. 5) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Króla Boł. Krzywoustego w Płocku. 6) Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Zofji Bukowieckiej w Płocku. 7) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie w Pułtusk. 8) Państwowe Kursy Nauczycielskie w Radzyminie. 9) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie w Siennicy. 10) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie w Ursynowie. 11) Prywatne Kursy Nauczycielskie koedukacyjne komunalne we Włocławku. 12) Prywatne Kursy Nauczycielskie żeńskie Towarzystwa Oświata i Wychowanie we Włocławku. 13) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Walerjana Łukasińskiego w Wymyślinie.

Miasto st. Warszawa.

1) Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Stan. Konarskiego. 2) Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. E. Orzeszkowej. 3) Państwowe seminarjum ochroniarskie. 4) Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski. 5) Państwowe Pedagogium im. Stan. Konarskiego. 6) Państwowy Instytut Nauczycielski. 7) Państwowy Instytut Robót Ręcznych. 8) Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie SS. Zmartwychwstanek. 9) Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie Katolickiego Związku Polek. 10) Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie Zofji Wołowskiej, 11) Prywatne seminarjum ochroniarskie Dory Fejgin-Lurjowej. 12) Prywatne seminarjum ochroniarskie Marji Turkiewiczówny. 13) Prywatne seminarjum ochroniarskie Leokadii Turzańskiej. 14) Prywatne Kursy Nauczycielskie przy Gminie Wyznaniowej Żydowskiej. 15) Państwowe Seminarjum dla nauczycieli religii mojżeszowej.

C. Szkoły zawodowe państwowe i prywatne.

Województwo białostockie.

1) Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska) w Białymstoku. 2) Państwowa Szkoła Przemysłowa żeńska w Białymstoku. 3) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej w Białymstoku.

4) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Towarzystwa Rozpowszechniania Oświaty wśród Żydów w Białymstoku. 5) Żydowska Szkoła Rzemieślnicza M. Perelsteina (męska) w Białymstoku. 6) Szkoła Rzemieślnicza Żeńska Towarzystwa Szerzenia Pracy Zawodowej i Rolnej wśród Żydów w Białymstoku. 7) Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska w Grodnie. 8) Szkoła Rzemioł Polskiej Macierzy Szkolnej (męska) w Grodnie. 9) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Grodnie. 10) 2-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa J. Markusa i T. Leinwandhändlera w Grodnie. 11) Szkoła Rzemieślnicza im. E. Bregmana przy Gminie Wyznaniowej Żydowskiej (męska) w Grodnie. 12) Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego (męska) w Hajnówce. 13) Państwowa Szkoła Miernicza i Przemysłowo-Leśna im. Marszałka J. Piłsudskiego (męska) w Łomży. 14) Szkoła Rzemioł Chrześcijańskiego Towarzystwa Szkoły Rzemioł (męska) w Łomży. 15) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Łomży. 16) Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa Polskiej Macierzy Szkolnej (męska) w Ostrołęce. 17) Szkoła Zawodowa Żeńska Towarzystwa Popierania Szkół Zawodowych w Ostrowiu-Mazowieckim. 18) Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska) w Suwałkach. 19) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych w Suwałkach.

W o j e w ó d z t w o w a r s z a w s k i e.

1) Szkoła Rzemioł im. Józefa Piłsudskiego Towarzystwa Popierania Szkoły Rzemioł (męska) w Aleksandrowie Kujawskim. 2) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Błoniu. 3) Kursy Żeńskie Rękodzielniczo-Gospodarskie w Cegłowie. 4) Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego (żeńska) w Chyliczkach. 5) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Ciechanowie. 6) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Generała Bol. Sierputowskiego w Jabłonie Legionowej. 7) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Lipnie. 8) 3-kl. Koedukacyjna Miejska Szkoła Handlowa w Łowiczu. 9) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Milanówku. 10) Szkoła Przemysłowo-Handlowa Żeńska Towarzystwa Szkoły Handlowej Żeńskiej w Mińsku Mazowieckim. 11) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Stowarzyszenia Kupców Polskich w Mławie. 12) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Piaszynie. 13) Państwowa Szkoła Przemysłowo-Handlowa Żeńska w Płocku. 14) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Stowarzyszenia Kupców Polskich w Płocku. 15) Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa Stowarzyszenia Mechaników Polskich z Ameryki (męska) w Pruszkowie. 16) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Marjana Rembertowicza w Pruszkowie. 17) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Skierniewicach. 18) Szkoła Mleczarsko-Serowerska Żeńska Centralnego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych w Warszawie w Szafarni. 19) Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska) we Włocławku. 20) Państwowa 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa we Włocławku. 21) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Stowarzyszenia Kupców w Żychlinie.

M i a s t o s t. W a r s z a w a.

1) Państwowa Szkoła Budownictwa (męska). 2) Państwowe Kursy Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa (męskie). 3) Państwowa Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda (męska). 4) Państwowe Kursy Radjotechniczne przy Państwowej Wyższej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda (męskie). 5) Państwowa Szkoła Chemiczno-Przemysłowa (męska). 6) Państwowa Szkoła Drogowa (męska). 7) Pań-

stwowa Szkoła Miernicza (męska). 8) Państwowe Kursy Majstrów Meljoracyjnych przy Państwowej Szkole Drogowej (męskie). 9) Państwowa Szkoła Średnia Techniczna Kolejowa (męska). 10) Państwowa Szkoła Techniczna, Lotnicza i Samochodowa (męska). 11) Państwowa Średnia Szkoła Ogrodnicza (męska). 12) Państwowa Niższa Szkoła Techniczna Kolejowa (męska). 13) Państwowe Seminarjum Nauczycielek Gospodarstwa (żeńskie). 14) Państwowe Seminarjum Nauczycielek Rzemioł (żeńskie). 15) Państwowa Szkoła Przemysłowo-Handlowa Żeńska. 16) Państwowe Liceum Handlowe Żeńskie przy Państwowej Szkole Przemysłowo-Handlowej Żeńskiej. 17) Państwowa Szkoła Pracy Domowej — Solec 46 (żeńska). 18) Państwowa Szkoła Pracy Domowej — Chłodna 27 (żeńska). 19) Państwowa 3-kl. męska Szkoła Handlowa im. J. i M. Roeslerów. 20) Państwowa 3-kl. Męska Szkoła Handlowa na Powiślu. 21) Miejska Szkoła Sztuk Zdobniczych i Malarstwa (koedukacyjna). 22) Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska). 23) I Miejska Szkoła Rzemieślnicza im. M. Kornarskiego (męska). 24) II Miejska Szkoła Rzemieślnicza (męska). 25) I Miejska Szkoła Rękodzielnicza Żeńska. 26) II Miejska Szkoła Rękodzielnicza Żeńska im. Narcyzy Żmichowskiej. 27) III Miejska Szkoła Rękodzielnicza Żeńska. 28) Salezjańska Szkoła Rzemioł im. Ks. Siemca (męska). 29) Szkoła Przemysłu Graficznego Towarzystwa Kształcenia Zawodowego Grafików (męska). 30) Szkoła Rzemieślnicza im. Ludwika Natanson Gminy Wyznaniowej Żydowskiej (męska). 31) Szkoła Rzemieślnicza Towarzystwa Dostarczania Pracy Ubogim Żydom (męska). 32) Szkoła Gospodarstwa Domowego Stowarzyszenia „Nauka i Praca” (żeńska). 33) Szkoła Gospodarstwa Domowego Stowarzyszenia „Nauka i Praca” (żeńska) Marymont. 34) Szkoła Zawodowa Stowarzyszenia „Nauka i Praca” (żeńska) Potok. 35) Średnia Szkoła Gospodarczo-Zawodowa im. Królowej Jadwigi Stowarzyszenia Opieki nad dziewczętami pod wezwaniem św. Józefa (żeńska). 36) Szkoła Zawodowa Żeńska pod wezwaniem św. Teresy. 37) Szkoła Zawodowa Żeńska dla dziewcząt żydowskich im. P. Baumowej Gminy Wyznaniowej Żydowskiej. 38) Szkoła Zawodowa dla dziewcząt żydowskich Towarzystwa Szerzenia Pracy Zawodowej i Rolnej wśród Żydów. 39) Szkoła Pracownic Społecznych Polskiej Macierzy Szkolnej (żeńska).. 40) Liceum Przemysłowo-Techniczne Towarzystwa Szkół Pracy (żeńskie). 41) 3-kl. Męska Szkoła Handlowa „Kola Prażan”. 42) 3-kl. Męska Szkoła Handlowa Z. Maciejowskiego. 43) Liceum Handlowe Męskie Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy. 44) 3-kl. Męska Szkoła Kupiecka Specjalna Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy. 45) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Zrzeszenia Oświatowego „Wiedza”. 46) 3-kl. Żeńska Szkoła Handlowa im. M. Danielskiej Polskiej Macierzy Szkolnej. 47) 3-kl. Żeńska Szkoła Handlowa Julji Jankowskiej-Statkowskiej. 48) Liceum Handlowe Żeńskie Julji Jankowskiej-Statkowskiej. 49) 3-kl. Żeńska Szkoła Handlowa Marji Lipskiej. 50) 3-kl. Żeńska Szkoła Handlowa Stanisławy Rabskiej. 51) 2-letnie Kursy Handlowe Żeńskie T. Raczkowskiej. 52) Liceum Handlowe Żeńskie H. Kirsta. 53) Szkoła Handlowa Żeńska H. Kirsta. 54) 3-kl. Szkoła Handlowa Żeńska Felicji Zysfeldowej. 55) Żeńskie Kursy Architektoniczne Władysława Jastrzębowskiiego. 56) Żeńskie Kursy Techniczne Juljusza Saneckiego. 57) Roczne Kursy Ogrodniczo-Pszczelnicze Towarzystwa Kursów Ogrodniczo-Pszczelniczych (koedukacyjne). 58) Kursy Zawodowe Żeńskie pod wezwaniem Najświętszej Marji Panny Loretańskiej Zgromadzenia SS. Miłosierdzia. 59) 2-letnie Kursy Gospodarstwa Domowego Stow. Opieki nad dziewczętami pod wezwaniem św. Józefa (żeńskie). 60) Instytut Studiów Handlowych i Orientalistycznych (koncesjonariusz Instytut Społeczny w Warszawie) (koedukacyjny). 61) 3-kl. Szkoła Koedukacyjna Spółdzielczo-Handlowa Towarzystwa Oświaty Spółdzielczo-Handlowej.

D. Szkoły specjalne.

1) Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych (koedukacyjny) w Warszawie. 2) Szkoła ćwiczeń Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej (koedukacyjna) w Warszawie. 3) Szkoły powszechne specjalne: Nr. 137 (męska), Nr. 147 (koedukacyjna), Nr. 156 (koedukacyjna), Nr. 177 (koedukacyjna) w Warszawie. 4) Szkoła Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi (koedukacyjna) w Warszawie. 5) Szkoła Towarzystwa Opieki nad Głuchoniemymi Żydami (koedukacyjna) w Warszawie. 6) Zakład Wychowawczy Gminy Ewangelicko-Augsburskiej (koedukacyjny) w Warszawie. 7) Szkoła dla moralnie zaniedbanych w Warszawie. 8) Szkoła dla umysłowo upośledzonych (koedukacyjna) we Włocławku. 9) Zakład wychowawczo-poprawczy dla chłopców w Studzieńcu.

E. Szkoły dokształcające zawodowe.

1. Publiczne szkoły dokształcające zawodowe w Warszawie: a) męskie: N.Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 z oddziałem żeńskim, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33 z oddziałem żeńskim, 34, 37, 38 z oddziałem żeńskim, 41, 43, 44 i 45; b) żeńskie: N.Nr. 20, 27, 28, 29, 35, 36, 39, 40 i 42.

2. Szkoły dokształcające zawodowe w Warszawie: 1) Cukierników Muzeum Przem. i Roln. 2) Graficzna Tow. Kształc. Zawod. Grafików męska. 3) Dla metalowców Tow. Kursów Zawod. 4) Dla pracown. przemysłu metal. męska. 5) Zgromadzenia Braci Albertynów (męska). 6) Handlowa wieczorna Zgrom. kupców m. st. Warszawy męska z oddz. żeńsk. 7) Handlowa Wieczorna Zgrom. Kupców m. st. Warszawy męska. 8) Wieczorna Szkoła Handlowa Związku Zawod. Pracown. Handl.-Przemysłowych i Biurowych męska z oddz. żeńsk. 9) Kursy Techniczne Męskie Tow. Kursów Technicz.

3. Publiczne szkoły dokształcające zawodowe w miejscowościach niżej wymienionych na terenie województwa warszawskiego i białostockiego.

(m. — oznacza szkołę męską, ż. — żeńską, k. — koedukacyjną).

Brześć Kujawski /k/, Błonie /m/, Ciechanów /m/, Dobrzyń n/Drwęca /m/, Dobrzyń n/Wisła /m/, Gąbin /m/, Gostynin /m/, Góra Kalwarja /m/, Grodzisk Mazow. /m/, Grojec /m/, Jeziorna /m/, Kaluszyn /m/, Lipno /m/, Łowicz /m/, Lubraniec /m/, Maków Maz. /m/, Marki /m/, Mińsk Mazow. /m/, Mogielnica /m/, Nowe Miasto /m/, Nowy Dwór /k/, Nasielsk /k/, Ożarów /k/, Piaseczno /k/, Płock /m i ż/, Płońsk /m/, Przasnysz /m/, Pułtusk /m/, Rawa Mazow. /m/, Raciąż /m/, Radzymin /m/, Różana /m/, Rypin /m/, Sierpc /m/, Skierniewice /m/, Sochaczew /m/, Włocławek /m z oddz. ż/, Żyrardów /m i ż/, Żuromin /m/, Białystok /m z oddz. ż/, Grodno /m/, Łomża /m/, Ostrołęka /m/.

4. Szkoły dokształcające zawodowe na terenie województwa warszawskiego i białostockiego.

1) Kursy żeńskie gospodarstwa domowego w Cegłowie, 2) Szkoła Doksztalc. Zawodowa Tow. Patronatu nad nieletnimi (męska) w Studzieńcu. 3) Szkoła Doksztalcająca cechu ślusarzy męska w Warce, 4) Szkoła Doksztalcająca Zawod. P. M. S. koeduk. w Grodnie. 5) Szkoła Doksztalcająca Zawod. P. M. S. koed. — w Ostrołęce.

F. Inspektoraty szkolne.**Województwo białostockie.**

1) W Augustowie, 2) w Białymstoku, 3) w Bielsku Podlaskim, 4) w Grodnie, 5) w Kolnie, 6) w Łomży, 7) w Ostrołęce, 8) w Ostrowiu Mazowieckim, 9) w Sokółce, 10) w Suwałkach, 11) w Szczuczynie Białostockim, 12) w Wołkowysku, 13) w Wysokiem Mazowieckiem.

Województwo warszawskie.

1) W Grodzisku Mazowieckim pow. błońskiego, 2) w Ciechanowie, 3) w Gostyninie, 4) w Grojcu, 5) w Kutnie, 6) w Lipnie, 7) w Łowiczu, 8) w Makowie Mazowieckim, 9) w Mińsku Mazowieckim, 10) w Mławie, 11) w Aleksandrowie Kujawskim pow. niezawskiego, 12) w Płocku, 13) w Płońsku, 14) w Przasnyszu, 15) w Pułtusku, 16) w Wołominie pow. radzyńskiego, 17) w Rawie Mazowieckiej, 18) w Rypinie, 19) w Sierpcu, 20) w Skierniewicach, 21) w Sochaczewie, 22) w Warszawie na powiat warszawski, 23) w Warszawie na miasto st. Warszawę, 24) we Włocławku.

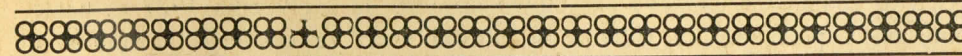
7.**KOMUNIKAT****o stypendjach dla uczniów i uczennic.**

Komitet Zarządzający Kasą im. Mianowskiego podaje do wiadomości, że z zapisu doktora Karola Kobryńca są do podziału na rok szkolny 1931/32 fundusze stypendjalne dla uczniów i uczennic szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych.

Zgłoszenia przyjmowane będą w biurze Kasy im. Mianowskiego w Warszawie (Pałac Staszica) do dnia 31 sierpnia 1931 roku, z dołączeniem świadectw szkolnych z postępu w naukach i świadectwa niezamożności.

Pierwszeństwo w otrzymaniu stypendjów w myśl testamentu mieć będą potomkowie **Józefa syna Antoniego Kwiatkowskiego i Ksawerego syna Feliksa Bielawskiego.**

Powyższe należy ogłosić uczniom i uczennicom wymienionych wyżej szkół. (Nr. 0-8416/30).

8.

**SPRAWOZDANIE O STANIE SZKOLNICTWA
OKRĘGU SZKOLNEGO WARSZAWSKIEGO W PIERWSZYM
DZIESIĘCIOLECIU NIEPODLEGŁEJ POLSKI,**

**wyłoszone na posiedzeniu Rady Szkolnej Okręgowej
w dniu 6 marca 1929 r.**

I.

Przemówienie wstępne

**wyłoszone przez Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego
Grzegorza Zawadzkiego.**

Otwierając pierwsze posiedzenie Warszawskiej Rady Szkolnej Okręgowej, witam w imieniu własnym i Kuratorjum wszystkich obecnych jej członków. Żywię głębokie przeświadczenie, że współpraca Wasza z nami, Panie i Panowie, przyczyni się z jednej strony do łatwiejszego pokonywania przeszkód, jakie napotyka rozwój oświaty na terenie okręgu warszawskiego, z drugiej zaś strony wzmocni nasz kontakt ze społeczeństwem, którego jesteście przedstawicielami, wreszcie do naszych wysiłków doda również i Waszą inicjatywę.

Wiem, że przychodzicie Szanowni Państwo tutaj z różnych stron rozległego terenu Kuratorjum, od różnych warsztatów swej pracy codziennej i z różnymi nieraz poglądami na sprawę szkolnictwa.

Wszystkich nas jednakże ożywia jedno pragnienie: służyć dobru szkolnictwa, a przez to i dobru Państwa. Jestem głęboko przekonany, że choć może nie zawsze łatwo nam będzie zgodzić się na wybór drogi, jaką iść należy, z pewnością zawsze będziemy zgodni co do celów naszej pracy.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego rozpoczęło swoje czynności w maju 1922 r. Granice Okręgu od tego czasu parokrotnie ulegały zmianom, jak również zachodziły zmiany w zakresie przekazywanych przez Ministerstwo W. R. i O. P. czynności. Początkowo Okrąg obejmował m. Warszawę i trzy województwa: warszawskie, lubelskie i kieleckie; od 1 września 1925 r. obszar ten zostaje uszczuplony przez wyłączenie woj. lubelskiego, a od 1 października 1927 r. ubywa jeszcze woj. kieleckie, przybywa zaś woj. białostockie. Ze zmian w zakresie czynności wymienię najważniejszą, t. j. stopniowe przekazywanie Kuratorjum szkolnictwa zawodowego. Szkolnictwo to zostało przekazane częściowo dopiero od 1 stycznia 1927 r., następnie od 1 października 1927 r. w całości wraz ze szkołami zawodowymi woj. łódzkiego, wreszcie od 1 września 1928 r. Kuratorjum zarządza i rozta-

cza opiekę nad szkołami m. Warszawy, woj. warszawskiego i woj. białostockiego. Zmiany zarówno granic Okręgu jak i czynności Kuratorjum stały na przeszkodzie wcześniejszemu utworzeniu Rady Szkolnej Okręgowej. Teren, na którym pracujemy, nie jest jednolity nie tylko dlatego, że składa się z trzech odrębnych jednostek administracyjnych, lecz i z tego powodu, że nawet w granicach jednego województwa mamy powiaty dość znacznie różniące się od siebie czy to zamożnością, czy składem ludności, czy wreszcie odmiennymi warunkami politycznymi w niedawnych czasach niewoli. Tak więc niektóre zachodnie powiaty woj. warszawskiego, jak lipnowski i rypiński mają gminy o znacznie większych skupieniach ewangelików narodowości niemieckiej; powiaty zaś grodzieński i wołkowyski woj. białostockiego mają większe ilości prawosławnej ludności białoruskiej. Pięć powiatów woj. białostockiego: białostocki, bielski, sokólski, grodzieński i wołkowyski, jako niewciodzące w skład b. Królestwa Kongresowego, znajdowały się przez długie lata rządów zaborczych w wyjątkowo ciężkim położeniu politycznym, albowiem polskość była tam tępiona ze szczególną siłą i wszelkimi sposobami. Na podkreślenie również zasługuje fakt, że mamy osiem powiatów nadgranicznych: mławski i przasnyski z woj. warszawskiego, ostrołęcki, kolneński, szczuczynski, augustowski, suwalski i grodzieński z woj. białostockiego. Oświata w tych wszystkich powiatach przeważnie niezamierzonych wymaga b. troskliwej opieki i większego materialnego poparcia. Aczkolwiek podkreśliłem brak jednolitości terenu Okręgu, jednakże okoliczność ta, zdaniem moim, nie utrudnia pracy w administracji szkolnej, wymaga jedynie pewnego jej różniczkowania.

Ponieważ o stanie szkół, podległych Kuratorjum, a tem samem i o działalności naszego urzędu moi koledzy wyłoszą dość szczegółowe referaty, przeto ja ograniczę się do krótkiego rzutu oka na całość naszej dotychczasowej pracy. Rozpada się ona na dwa działy: administracyjny i pedagogiczny, zresztą ściśle ze sobą związane. Pierwszy wymagał dużo sił i czasu ze względu na konieczność terminowego załatwienia takich spraw, jak: wyznaczanie, obliczanie i asygnowanie dość często zmieniających się poborów dla kilkunastu tysięcy nauczycieli i pracowników administracji szkolnej, rozważenie przeszło 10 tysięcy spraw kwalifikacyjnych, niezmiernie ważnych tak dla nauczycieli jak i dla szkolnictwa, a jednocześnie nieraz b. zawiłych, wreszcie wymagające dużej dokładności wydawanie dekretów stabilizacyjnych kilku tysiącom nauczycieli szkół powszechnych, średnich i seminarjów.

Czynności te łączą się również z działalnością pedagogiczną Kuratorjum, albowiem należyte załatwianie spraw personalnych pozwala ogółowi nauczycielstwa z większym spokojem poświęcać się pracy dla szkolnictwa

i oświaty. Nie wymieniam tu wielu innych spraw z działu prawno-administracyjnego, dodam tylko, że kancelarje Kuratorjum w ubiegłych latach notowały w swoich dziennikach przeszło 80 tysięcy spraw rocznie, co zmuszało często do zastanawiania się nad usprawnieniem i uproszczeniem tych czynności.

Praca nad organizacją szkolnictwa i jego działalnością naukowo-wychowawczą jest podzielona między następujące wydziały: wydział szkolnictwa powszechnego, do którego należą również szkoły specjalne, przedszkola i oświata pozaszkolna; oddział kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, wydziały szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zawodowego oraz referat higieny i wychowania fizycznego, wchodzący w skład wydziału ogólnego.

Już od paru lat w całym szkolnictwie Okręgu odbywa się pogłębianie pracy naukowo-wychowawczej. Tak ważne dla naszego życia gospodarczego szkolnictwo zawodowe rośnie ilościowo, ulepszając jednocześnie wewnętrzną swą organizację. Liczba szkół średnich ogólnokształcących zmniejsza się, natomiast wzmożła się naukowa i wychowawcza ich działalność. W dziedzinie kształcenia nauczycieli postępuje wydatnie naprzód praca w kierunku doskonalenia metod przygotowania młodych sił do zawodu. Szczególnie wyraźnie występuje pogłębienie pracy w szkolnictwie powszechnym, w którym inspektorowie szkolni dążą wytrwale do zmniejszenia liczby szkół przez ich komasację, osiągając w ten sposób wyższy stopień organizacyjny tego szkolnictwa. Wysiłki w tym kierunku napotykać bardzo często na duże przeszkody ze strony zainteresowanej ludności, która odczuwa przy tej akcji niedogodności, związane z powiększaniem drogi dziecka do szkoły, natomiast niezawsze rozumie korzyści, płynące ze szkoły wieloklasowej. Jest to jedno z bardzo ważnych zagadnień szkoły powszechnej, a jego pomyślne rozwiązanie uczyni ją naprawdą powszechną i wysoce wartościową. Mam nadzieję, że wszyscy członkowie Rady będą gorącymi rzecznikami tej sprawy.

Nie zatrzymując się nad innymi również b. ważnymi zagadnieniami naszego szkolnictwa, uważam za konieczne zwrócić uwagę jeszcze na jeden z jego przejawów. Niezależnie od poważnych dążeń nauczycielstwa, kierownictw szkół i Kuratorjum do podnoszenia poziomu naukowo-wychowawczego naszych szkół, odbywają się również poważne próby wprowadzania nowych metod nauczania. Próby te czynione są zarówno w szkole powszechnej i średniej, jak i w seminarjum nauczycielskim. Punktem wyjścia tych prób jest ta słuszna zasada, iż zdrowie społeczeństwa i państwa wymaga, aby dzieci przyzwyczajały się do przezwyciężania trudności, a nie unikania ich. Metody nauczania, płynące z tej zasady i wymagające osobistego wysiłku uczni, a nie bierności, utrwalają się w naszym szkolnictwie coraz bardziej. To też pozwalam sobie twierdzić, że szkolnictwo nasze niemal we wszystkich kierunkach

uczyniło znaczne postępy. Stwierdzić to można było również, zwiedzając wystawę szkolną, zorganizowaną przez Kuratorjum w Warszawie w początkach lutego 1929 r. Wystawa ta dość dokładnie obrazowała wyniki dziesięcioletniej pracy w szkołach różnych stopni.

Mówiąc o osiągnięciu dodatnich wyników w naszym szkolnictwie, ani na chwilę nie zapominam o jego brakach i potrzebach. One to przedewszystkiem domagają się od nas nieustannej troski o ich zaspokojenie. Potrzeby te i braki dadzą się zawrzeć w trzech głównych postulatach: trzeba nam gmachów szkolnych, urządzeń, odpowiadających współczesnym wymaganiom i większej liczby dobrze przygotowanych nauczycieli. Jeśli wymieniam nasze najważniejsze potrzeby w takim porządku, to czynię to z całą świadomością. Jakkolwiek bowiem dobrze przygotowany ideowy nauczyciel jest najważniejszym czynnikiem w rozwoju oświaty, to trzeba stwierdzić, że stosunkowo najłatwiej dadzą się pokonać trudności z tem zagadnieniem związane, a to dzięki wytrwałemu dążeniu nauczycieli do dalszego kształcenia się.

Pokonać trudności, wynikające z braku gmachów szkolnych i ich urządzeń, będziemy mogli, jeśli nietylko Skarb Państwa będzie rozporządzał na ten cel większymi kredytami, lecz jeśli wszystkie nasze samorządy miejskie i wiejskie uznają tę sprawę za jedną z najważniejszych i najpilniejszych. Mam nadzieję, że sprawie tej wszyscy członkowie Rady poświęcą należyłą uwagę i okażą swoje czynne poparcie. Brak czynnego zrozumienia dla tej sprawy musiałby wywołać załamanie się postępu w dziedzinie naszej oświaty i wobec zwiększającego się przyrostu dzieci szerzyłby się analfabetyzm, jak było to za czasów zaborczych.

Z budową odpowiednich gmachów wiąże się ściśle osiągnięcie jednego z niezmiernie ważnych naszych postulatów w dziedzinie wychowawczej, a mianowicie należyte postawienie wychowania fizycznego młodych pokoleń. Na sprawę tę już dawniej zwrócił uwagę Minister Spraw Wojskowych, P. Marszałek Piłsudski, obecnie zaś ją podkreślił P. Minister W. R. i O. P. w zarządzeniu, dotyczącem zmiany w programach szkół ogólnokształcących. Bez należyte urządzonej sal gimnastycznych i boisk szkolnych nie wychowamy zdrowych obywateli, zdolnych do współzawodnictwa w wytrwałej pracy z innymi narodami.

Ograniczyłem się do bardzo krótkiego omówienia spraw naszego szkolnictwa, nie poruszam wielu b. ważnych kwestyj, aby pozostawić czas Sz. Państwu na wysłuchanie referatów, które dadzą dość dokładny obraz szkolnictwa Okręgu i jego potrzeb.

Kończę życzeniem, aby Warszawska Rada Szkolna Okręgowa, rozpoczynająca dzisiaj swą pracę, nietylko pomyślnie rozwiązywała zawiłości bieżącego życia szkolnego, formułowała trafnie potrzeby we wszystkich dziedzi-

nach oświaty, lecz i współdziała skutecznie w wychowaniu młodych pokoleń. A wychowanie to niechaj polega na planowym budowaniu nowej treści wewnętrznej narodu, wolnej zarówno od dawnych naszych wad jak i od naleciałości z czasów niewoli, — nowej szerokości i bujności ducha narodowego, wysnutej bądź z własnej twórczości, bądź opartej na najlepszych doświadczeniach i na dostojnych wzorach.

II.

Szkolnictwo powszechne.

Sprawozdanie wygłoszone przez Pana Czesława Statkiewicza, naczelnika wydziału szkolnictwa powszechnego Kuratorjum.

Zmiany terytorjalne okręgu szkolnego warszawskiego, niejednoczesne przejście szkolnictwa od okupantów przez władze polskie na całym jego obszarze oraz brak ciągłości w ujęciu statystycznym utrudniają możliwość dania jednolitego obrazu rozwoju publicznego szkolnictwa powszechnego od chwili powstania administracji polskiej do dnia dzisiejszego.

W rozważaniach nad rozwojem szkolnictwa powszechnego będzie uwzględniane tylko terytorjum obecnego okręgu warszawskiego, t. j. m. st. Warszawa, województwo warszawskie i białostockie i w miarę możliwości trzy momenty chronologiczne po sobie następujące, a mianowicie: rok szkolny 1917/18, t. j. rok, w którym zostało przejęte szkolnictwo od okupantów z wyjątkiem powiatów augustowskiego, białostockiego, bielskiego, grodzieńskiego, sokólskiego, suwalskiego i wołkowyskiego, r. 1922/23, t. j. pierwszy rok szkolny po powstaniu Kuratorjum i ubiegły rok szkolny 1927/28.

W myśl przepisu art. 1 Dekretu o obowiązku szkolnym (Dz. Pr. P. P. Nr. 14 z dn. 8 lutego 1919 r. poz. 147) wykształcenie w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkowe dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym (t. j. od 7 do 14 lat), artykuł zaś 2-gi tego dekretu zapowiada, że szkoły powszechne będą tworzone w takiej liczbie, aby wszystkie dzieci w wieku szkolnym mogły korzystać z nauki. Ustawa z dn. 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 143) w art. 3 nakłada nadto obowiązek, by wszystkie dzieci w wieku szkolnym mogły korzystać z nauki w publicznej szkole powszechnej możliwie najwyższego stopnia organizacyjnego. Ponieważ obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół powszechnych w myśl przepisów wzmiankowanej ustawy spoczywa na władzach państwowych i gminach, przeto najważniejszą troską władz szkolnych i organów samorządu terytorjalnego w zakresie szkolnictwa powszechnego winno być zapewnienie wszystkim dzieciom w wieku szkolnym możliwie najlepszej nauki w publicznej szkole powszechnej, innemi słowy — realizacja powszechnego nauczania.

Według obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego w chwili przejmowania administracji szkolnej od okupantów przez władze polskie liczba dzieci, uczących się w publicznych szkołach powszechnych na terenie dzisiejszego okręgu szkolnego warszawskiego wynosiła 157,234, w r. 1922/23 — 412,915, a w r. 1927/28 — 503.999.

Przyrost tych liczb według województw w stosunku procentowym przedstawia się następująco:

Województwa	Liczba uczniów w publicznych szkołach powszechnych					
	1917/18		1922/23		1927/28	
	L. bez-względne	L. względne	L. bez-względne	L. względne	L. bez-względne	L. względne
M. st. Warszawa	21600	100%	67967	315%	73972	342%
Woj. warszawskie	115023	100%	231727	201%	279232	242%
„ białostockie *)	20611	100%	113221	550%	150795	728%
Razem	157234	100%	412915	263%	503999	320%

W pierwszych pięciu latach liczba dzieci uczących się w publicznych szkołach powszechnych wzrosła o 163%, t. j. przeszło 2½ razy, w następnych zaś pięciu latach o 220%, t. j. przeszło trzykrotnie w porównaniu ze stanem z 1917/18 r. szkolnego. Te poważne wyniki w kierunku realizacji powszechnego nauczania, widoczne z ogólnego zestawienia, szczególnie uwydatniają się przy rozpatrywaniu tego zagadnienia w poszczególnych województwach, w których stosunki układały się niejednakowo. W województwie warszawskim przyrost uczących się dzieci w okresie dziesięcioletnim wynosi zaledwie 142%, natomiast w m. st. Warszawie 242%, czyli prawie 3½ razy więcej dzieci pobiera naukę w publicznych szkołach powszechnych, w województwie zaś białostockim przyrost dochodzi do 628%, a więc liczba uczących się dzieci powiększyła się przeszło siedmiokrotnie. Znaczne różnice w przyroście uczącej się dziatwy na terenie poszczególnych województw dają się wyjaśnić tem, że w m. st. Warszawie i w województwie warszawskim w chwili przejmowania szkolnictwa przez władze polskie szkolnictwo powszechne już było posunięte znacznie dalej w swym rozwoju, niż w województwie białostockim, gdzie w związku z dłuższym trwaniem na pewnej jego części okupacji polskie władze szkolne po ujęciu w swe ręce administracji musiały w przyspieszonym tempie dążyć do rozwoju szkolnictwa powszechnego.

Podane wyżej liczby obejmują dziatwę uczącą się w publicznych szkołach powszechnych, niezależnie od wieku szkolnego, na podstawie więc tych liczb nie można wyprowadzać wniosku, w jakim stopniu osiągnięta została

*) Tylko w sześciu powiatach na terenie b. Kongresówki.

realizacja powszechnego nauczania w rozumieniu obowiązujących ustaw. Aby zdać sobie z tego sprawę, należy zastanowić się, w jakim stosunku pozostają przytoczone liczby dzieci uczących się do odpowiednich liczb dzieci w wieku szkolnym. Ponieważ nie posiadamy danych, dotyczących liczby dzieci w wieku szkolnym z 1917/18 r., należy więc ograniczyć się z konieczności do dat z 1922/23 i 1927/28 r.

Zestawienie porównawcze liczby uczących się w szkołach powszechnych z liczbą dzieci w wieku szkolnym.

Województwo	1922/23 rok szkolny				1927/28 rok szkolny			
	Liczba dzieci w wieku szkoln.		L. uczniów publ. szkół powsz. *)		Liczba dzieci w wieku szkoln.		L. uczniów publ. szkół powsz. *)	
	L. bezwzgl.	%	L. bezwzgl.	%	L. bezwzgl.	%	L. bezwzgl.	%
M. st. Warszawa	126.508	100	67.967	53.7	107.610	100	73.972	68.8
Woj. warszawskie	388.800	100	231.727	59.5	314.717	100	279.232	88.7
„ białostockie	225.412	100	113.221	50.2	172.141	100	150.795	87.6
Razem	740.720	100	412.915	55.7	594.467	100	503.999	84.6

Podane liczby świadczą, że w okręgu szkolnym warszawskim w 1927/28 r. byliśmy bliscy powszechności nauczania, bowiem procent dzieci w wieku szkolnym, będących poza publiczną szkołą powszechną, wynosił 15.1%. Jeżeli jednak uwzględnimy 55.010 dzieci, pobierających w 1927/28 naukę w szkołach powszechnych prywatnych i trzech niższych klasach gimnazjów, to procent uczącej się dziatwy wyniesie 94, a liczba dzieci pozostałych poza szkołą zmniejszy się do 6%. Zestawiając podane liczby można powiedzieć, że na terenie okręgu szkolnego warszawskiego dokonany został bardzo znaczny wysiłek w kierunku zapewnienia dzieciom w wieku szkolnym powszechnego nauczania. Zdawałoby się więc, że jeszcze parę lat pracy w tem samym tempie, a wszystkie bez wyjątku dzieci w wieku szkolnym będą miały możliwość korzystania z nauki w publicznej szkole powszechniej. Twierdzenie jednak takie byłoby zbyt ryzykowne. Wysiłek i dalsza praca zarówno władz szkolnych jak i samorządów terytorjalnych i szkolnych w kierunku realizacji powszechnego nauczania muszą być obecnie jeszcze większe, niż dotychczas. Jeżeli zostały osiągnięte tak pokaźne rezultaty, to zawdzięczać je należy, w pewnej mierze i sprzyjającym naturalnym okolicznościom, w jakich odbywała się dotychczasowa praca. Dotychczas władze szkolne miały do czynienia z rocznikami dzieci, urodzonych w czasie wojny światowej i działań wojennych na terenie niepodległej Polski, a więc z rocznikami t. zw. wojenne-

* Liczby obejmują wszystkich uczniów szkół powszechnych bez względu na wiek.

mi, liczebnie słabemi. Rok szkolny 1927/28 jest rokiem przełomowym, liczba dzieci w wieku szkolnym jest najmniejsza, a stąd i największa łatwość umieszczenia dzieci w wieku szkolnym w publicznych szkołach powszechnych. Od roku szkolnego 1928/29 następuje zwrot: do szkoły powszechnej zaczynają napływać dzieci roczników powojennych, liczbowo coraz silniejsze. Według teoretycznych obliczeń, podanych w publikacji Dr. Marjana Falskiego pod tytułem „Wyniki spisu dzieci z czerwca 1926 r.” liczba dzieci wzrastać będzie z każdym rokiem. Gdy w roku 1927/28 liczba dzieci w wieku szkolnym na terenie okręgu szkolnego warszawskiego wynosiła 594.467, w r. 1929/30 będzie wynosić przypuszczalnie 767,371, a więc wzrośnie w ciągu dwu lat o 172.904. W tym właśnie szybkim wzroście liczby dzieci w wieku szkolnym tkwi niebezpieczeństwo dla realizacji powszechnego nauczania. Równoległe ze wzrostem liczby dzieci powinien iść wzrost liczby etatów nauczycielskich i izb szkolnych. Czy jednak zaspokojenie potrzeb szkolnictwa powszechnego pod tym względem da się zapewnić, odpowiedzieć obecnie na to jest rzeczą trudną. W każdym bądź razie trzeba będzie bardzo wielkich wysiłków, aby nadążyć z etatami i izbami szkolnymi za wzrostem dzieci w wieku szkolnym i uniknąć grożącego niebezpieczeństwa zmniejszania się stosunku procentowego dzieci uczących się w publicznych szkołach powszechnych do ogólnej liczby dzieci w wieku szkolnym.

W dotychczasowych rozważaniach przedstawiony został stopniowy rozwój i stan realizacji powszechnego nauczania w okręgu warszawskim, obecnie zobaczmy, w jakim stopniu spełniony został drugi ustawowy obowiązek zapewnienia dzieciom nauki w publicznej szkole powszechnej o możliwie najwyższym stopniu organizacyjnym. Ideałem, do którego winno się dążyć, jest szkoła powszechna 7 klasowa, jako stojąca pod względem wartości najwyższej, jakkolwiek bowiem zarówno dla szkoły jednoklasowej, jak i siedmioklasowej ustawowo obowiązujący czas trwania nauki jest siedmioletni. Oczywiście jest rzeczą, że szkoła jednoklasowa, obejmująca 4 oddziały, z których I i II są jednoroczne, III-ci dwuletni (roczniki 3 i 4), a IV—trzyletni (roczniki 5, 6 i 7), w której nauka odbywa się wspólnie dla oddziału I-go i II-go oraz dla III-go i IV-go nie może stanąć na tym poziomie nauczania, co szkoła 7-klasowa, obejmująca siedem oddziałów, z których każdy odpowiada osobnemu rocznikowi i uczy się oddzielnie.

Ustawa o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych uzależnia w art. 6 stopień organizacyjny szkoły od liczby zamieszkałych w obwodzie dzieci w wieku szkolnym i od liczby nauczycieli. Najmniejsza liczba dzieci, przy której w obwodzie szkolnym winna powstać szkoła jednoklasowa (o jednym nauczycielu), wynosi 40, najmniejsza zaś liczba dzieci, przy której ma powstać w obwodzie szkoła siedmioklasowa (o siedmiu

przynajmniej nauczycielach, o ile niema oddziałów równoległych) wynosi 301. Liczba więc szkół o 1, 2, 3 i 7 nauczycielach, podana w tablicach Głównego Urzędu Statystycznego, odpowiada liczbie szkół jedno, dwu, trzy i siedmioklasowych. Należy jednak zaznaczyć, że nie zawsze, zwłaszcza w okresie przejściowym, jaki trwa jeszcze, szkoła np. o 5 nauczycielach jest szkołą pięcioklasową. Bardzo często szkoła o 5 nauczycielach jest szkołą rozwojową 7 klasową, w której narazie brak jeszcze 6-go i 7-go oddziału.

Jeżeli cofniemy się do r. szk. 1917/18, to stwierdzimy, że stopień organizacyjny publicznych szkół powszechnych w r. 1917/18 był bardzo niski, gdyż 86, 6% wszystkich szkół stanowiły jednoklasówki, szkoły zaś 7 klasowe były tylko w Warszawie w liczbie 18. W 1922/23 r. stan ten uległ już znacznej poprawie, liczba bowiem szkół jednoklasowych spadła do 71,6%, a w r. 1927/28 — do 56,6%, liczba natomiast szkół siedmioklasowych stale wzrasta. W r. 1917/18 było tych szkół — 18, w r. 1922/23 jest ich na terenie dzisiejszego okręgu 322. (7,9%), w roku zaś 1927/28 — 413 (10,4%).

Zmiany w liczbie szkół o różnym stopniu organizacyjnym w poszczególnych województwach uwidocznione są w poniższym zestawieniu:

Rok	WOJEWÓDZTWA	Liczba szkół według stopnia organizacyjnego							
		Ogółem	1-kl.	2-kl.	3-kl.	4-kl.	5-kl.	6-kl.	7-kl.
1917/18	M. st. Warszawa	80	—	—	—	—	62	—	18
	Woj. warszawskie	1586	1460	54	32	34	4	2	—
	„ białostockie	292	236	32	16	6	2	—	—
	Razem	1958	1696	86	48	40	68	2	18
1922/23	M. st. Warszawa	156	—	—	2	1	—	4	149
	Woj. warszawskie	2442	1899	267	85	33	25	22	111
	„ białostockie	1456	1003	255	60	41	19	16	62
	Razem	4054	2902	522	147	75	44	42	322
1927/28	M. st. Warszawa	162	—	—	—	—	—	—	162
	Woj. warszawskie	2276	1356	450	173	79	39	13	166
	„ białostockie	1526	887	347	104	51	33	19	85
	Razem	3964	2243	797	277	130	72	32	413

Liczby publicznych szkół powszechnych w okręgu w r. 1927/28 w porównaniu z 1922/23 wykazują spadek, co z łatwością da się wytłumaczyć podniesieniem stopnia organizacyjnego szkół.

Wyprowadzanie wniosków o powszechności szkół wysoko-zorganizowanych tylko na podstawie ich liczby nie odtwarzałoby jednak należyte stanu rzeczy, ponieważ ustawowe normy, dotyczące liczby dzieci dla szkół o pewnym stopniu organizacyjnym wobec braku wystarczającej liczby etatów, izb szkolnych i budynków szkolnych nie są dotychczas należycie

przestrzegane; istnieją np. szkoły jednoklasowe, w których liczba dzieci dochodzi do 120 (norma ustawowa 40 — 60) i siedmioklasowe, liczące częstokroć po 800 — 900 dzieci (ustawowe minimum — 301 dzieci, maksimum — 650). Aby zdać sobie dokładnie sprawę, w jakim stopniu dziatwa w wieku szkolnym korzysta z dobrodziejstw szkoły wyżej zorganizowanej, należy wziąć pod uwagę liczby dzieci, uczących się w szkołach wysoko i nisko zorganizowanych.

Dokładne liczby dzieci w publicznych szkołach powszechnych według ich stopnia organizacyjnego posiadamy dopiero od 1920/21 r. szkolnego.

Ilustruje nam to następująca tablica:

Rok	Województwo	Liczba uczniów w publicznych szkołach powszechnych															
		1 naucz.		2 naucz.		3 naucz.		4 naucz.		5 naucz.		6 naucz.		7 naucz.		Ogółem	
		liczby	%	liczby	%	liczby	%	liczby	%	liczby	%	liczby	%	liczby	%	liczby	%
1920/21	M. st. Warszawa	305	0,6	779	1,4	747	1,4	1822	3,3	1077	2,0	1661	3,0	48254	88,3	54645	100
	Woj. warszawskie	109190	63,7	16749	9,8	5185	3,0	5311	3,1	5758	3,4	4859	2,8	24392	4,2	171444	100
	„ białostockie	40297	49,3	13516	16,6	3901	4,8	4771	5,8	2623	3,2	4286	5,2	12358	15,1	81752	100
	Razem	149792	48,8	31044	10,0	9833	3,2	11904	3,9	9458	3,1	10806	3,4	87004	27,6	307841	100
1922/23	M. st. Warszawa	—	—	—	—	182	6,3	176	0,3	—	—	1111	1,6	66498	97,8	67967	100
	Woj. warszawskie	119568	51,6	30126	13,0	13807	6,0	6285	2,7	5855	2,5	5798	2,5	50291	21,7	21727	100
	„ białostockie	48860	43,1	21536	19,0	777	,9	647	5,7	3698	3,3	3846	3,4	21027	18,6	113221	100
	Razem	168425	40,8	51662	12,5	21764	5,3	12940	3,1	9553	2,3	10755	2,6	13716	3,4	412915	100
1927/28	M. st. Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73972	100	73972	100
	Woj. warszawskie	88312	31,6	50607	18,1	27901	10,0	16131	5,8	9977	3,6	3747	1,3	81944	29,4	279232	100
	„ białostockie	49536	32,9	33594	22,3	15307	10,1	9502	6,3	7291	4,8	4720	3,1	30814	20,5	150795	100
	Razem	137848	27,3	84201	16,7	43208	8,6	25683	5,1	17268	3,4	8467	1,7	186730	37,1	503999	100

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż prawie połowa dzieci pobierała naukę w szkołach jednoklasowych (48,8%), w szkołach zaś 7 klasowych (o 7 i więcej nauczycielach) nieco więcej niż 1/4 wszystkich uczących się dzieci (27,6%), w szkołach dwuklasowych pobierało naukę 10%, w szkołach pozostałych stopni organizacyjnych liczba uczącej się dziatwy nie dochodziła do 13,6%.

W roku szkolnym 1922/23 widać pewną poprawę, lecz dopiero w 1927/28 r. uwidacznia się znaczny postęp w kierunku zwiększenia liczby dzieci w szkołach wyżej zorganizowanych. Liczba dzieci w szkołach jednoklasowych w stosunku procentowym zmniejszyła się prawie o połowę (zamiast 48,8%, mamy 27,3%), a liczba dzieci, korzystających ze szkoły siedmioklasowej, podniosła się z 27,6% do 37,1%. Liczby w wyżej podanej tablicy wykazują, że ilość szkół jednoklasowych zmniejszyła się na korzyść szkół wyżej zorganizowanych, szkoły zaś o 6 nauczycielach zanikają, ponieważ w większości

wypadków są to szkoły 7 klasowe rozwojowe i stają się z roku na rok pełnymi szkołami 7 klasowymi.

Rozwój szkolnictwa powszechnego pod względem podnoszenia stopnia organizacyjnego szkół w poszczególnych województwach okręgu warszawskiego przedstawia się rozmaicie.

W m. st. Warszawie w r. 1920/21 w publ. szkołach powszechnych o liczbie nauczycieli poniżej 7 było jeszcze 11,7% dzieci, w dwa lata później 2,2%, a w 1927/28 wszystkie już dzieci uczęszczały do szkół siedmioklasowych.

W województwie białostockim w 1920/21 r. stopień organizacyjny szkół był znacznie wyższy, aniżeli w województwie warszawskim, a mianowicie: w wojew. warszawskim dzieci w 1 klas. szkołach było 63,7%, w 7 kl. 14,2%; — w wojew. białostockim dzieci w 1 klas. szkołach było 49,3%, w 7 kl. — 15,1%.

W r. 1922/23 pod względem zmniejszenia się liczby dzieci w szkołach jednoklasowych w województwie warszawskim widoczny jest postęp, jednak województwo białostockie góruje; dopiero w 1927/28 r. województwo warszawskie zyskuje nieznaczną przewagę (31,6%) nad białostockiem (32,9%).

Porównanie liczby dzieci w szkołach siedmioklasowych od 1922/23 r. w województwie warszawskim i białostockim wykazuje stałą przewagę pierwszego, która w r. 1927/28 r. wynosi 9%, jako wynik procesu komasacji szkół nisko-zorganizowanych, odbywającego się zapewne w szybszym tempie w województwie warszawskim, niż białostockim w związku z gęstszym zaludnieniem.

Podane wyżej wywody stwierdzają stały postęp, gdyż zarówno liczba szkół wyżej zorganizowanych, jak i liczba dzieci uczących się w tych szkołach wyżej zorganizowanych z każdym rokiem wzrasta.

Ponieważ wartość szkoły, jej poziom nauczania, chociażby była o najwyższym stopniu organizacyjnym szkoły 7 klasowej (o siedmiu nauczycielach i więcej), zależy przede wszystkim od wartości nauczycieli oraz ich przygotowania fachowego, a więc kwalifikacji naukowych do zawodu nauczycielskiego, trzeba rozważyć przeto, jakim materiałem nauczycielskim w szkolnictwie powszechnym rozporządzały władze szkolne w rozmaitych okresach od chwili przejścia szkolnictwa od okupantów.

W r. 1917/18 na obszarze dzisiejszego okręgu szkolnego liczba nauczycieli publicznych szkół powszechnych wynosiła 2888, w roku 1922/23 — 8674, a w r. 1927/28 — 10223, w ciągu zatem dziesięciolecia liczba nauczycieli wzrosła 3½ razy.

Według województw liczba nauczycieli przedstawia się następująco:

Województwa	Liczba nauczycieli					
	w roku szkoln. 1917/18		w roku szkoln. 1922/23		w roku szkoln. 1927/28	
	bezwzględna	%	bezwzględna	%	bezwzględna	%
M. st. Warszawa	637	100	1748	247	1897	298
Woj. warszawskie	1864	100	4281	230	5190	278
„ białostockie	387	100	2645	684	3136	810
Razem	2888	100	8674	300,8	10223	354

Wzrost liczby nauczycieli w Warszawie był większy, aniżeli w województwie warszawskim, w białostockim zaś bardzo znaczny; zaznaczyć jednak należy, że w r. 1917/18 z województwa białostockiego tylko 6 powiatów podlegało administracji władz polskich i stąd tak mała liczba nauczycieli figuruje w tabeli. Stosunek więc procentowy wzrostu nauczycieli dla tego województwa musi być przyjęty z powyższem zastrzeżeniem.

W okresie powstania szkolnictwa liczba nauczycieli, mających pełne kwalifikacje w rozumieniu ustawy z dn. 27 maja 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 44 poz. 311), była znikoma. Poza garstką nauczycieli, mających świadectwa seminarjów b. Galicji i dość znaczną liczbą nauczycieli dawnych szkół rosyjskich większość stanowili nauczyciele przygodni, t. zw. wojenni, posiadający zaledwie ukończone 4 kl. gimnazjum lub nawet tylko wykształcenie domowe.

Pierwsze dane liczbowe, dotyczące kwalifikacyj nauczycielskich, pochodzą z 1920/21 r., gdy nauczycieli wykwalifikowanych było zaledwie 15,1%; t. zw. czasowo kwalifikowanych, posiadających świadectwo ukończenia rosyjskiego seminarjum nauczycielskiego lub 6 klas gimnazjum i obwiązanych do złożenia uzupełniających egzaminów — 49,1% i niewykwalifikowanych (z niższymi kwalifikacjami od grupy poprzedniej) — 35,8%. Z roku na rok stosunek ten zmienia się na lepsze, jak świadczy podane niżej zestawienie:

Rok	Województwa	Liczby względne nauczycieli		
		% wykwalifik.	% czasowo kwalifikowanych	% niewykwalifikowanych
1920/21	M. st. Warszawa i woj. warsz.	15,4	53,9	30,7
	Woj. białostockie	14,1	34,3	51,6
	Razem	15,1	49,1	35,8
1922/23	M. st. Warszawa i woj. warsz.	34,1	44,0	21,9
	Woj. białostockie	29,15	32,9	38,0
	Razem	32,6	40,6	26,8
1927/28	M. st. Warszawa i woj. warsz.	96,7	1,8	1,5
	Woj. białostockie	90,8	3,9	5,3
	Razem	94,9	2,4	2,7

Wszystkie dotychczasowe rozważania dotyczyły publicznych szkół powszechnych, odtworzenie bowiem rozwoju prywatnego szkolnictwa powszechnego jest utrudnione, ponieważ materiały z lat ubiegłych, jakimi rozporządzamy, są bardzo fragmentaryczne. W 1927/28 r. szkolnym ogólna liczba dzieci, uczących się w prywatnych szkołach powszechnych w całym okręgu, wynosiła 33,655, z czego na Warszawę przypadało 15.148, na województwo warszawskie 5.551 i na województwo białostockie — 12.956 (na sam Białystok 10264). Ostatnia liczba obejmuje głównie dzieci wyznania mojżeszowego, uczące się w prywatnych szkołach żydowskich.

Prywatne szkolnictwo powszechne, jak widzimy, występuje głównie w większych miastach, a mianowicie: w Warszawie i Białymstoku, na które przypada 75,5% wszystkich dzieci, uczących się w prywatnych szkołach powszechnych.

Podane wyżej rozważania i liczby stwierdzają niezbicie o stałym postępie w rozwoju publicznego szkolnictwa powszechnego, rozwój ten jednak będzie mógł w dalszym ciągu odbywać się tylko wówczas, jeżeli wobec wzmagającego się przyrostu dzieci w wieku szkolnym będzie zwiększał się nasz stan posiadania izb szkolnych. Koniecznym jest przeto zdanie sobie sprawy, czym rozporządzamy i czym powinniśmy rozporządzać pod tym względem. Publiczne szkoły powszechne mieszczą się dotychczas w olbrzymiej większości w lokalach wynajętych. Jest to zupełnie zrozumiałe, jeżeli uprzymiemy sobie, że w chwili przejmowania szkolnictwa władze polskie miały do dyspozycji znikomą ilość budynków szkolnych głównie o jednej lub dwóch izbach, pozostawionych przez zaborcze władze rosyjskie, a jednocześnie wzięliśmy pod uwagę szybki rozwój szkolnictwa powszechnego.

Planowa praca władz szkolnych w dziedzinie budowy szkół rozpoczyna się z chwilą wejścia w życie dwóch ustaw z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych oraz o ich budowie.

Budowa szkół posuwa się jednak w bardzo wolnym tempie z powodu trudności finansowych. Kwoty, przeznaczone przez gminy zwłaszcza wiejskie na budowę szkół, są zazwyczaj bardzo skromne. Pomoc zaś ze strony władz szkolnych obecnie jest nieznaczna; początkowo wynosiła 50% kosztów budowy, z chwilą jednak wejścia w życie ustawy z dn. 22 grudnia 1925 r. wysokość zasiłków jest rozmaita, nie przekracza jednak 20 — 25% kosztów budowy.

Wyjątek pod tym względem stanowi pow. wrocławski, który Ministerstwo W. R. i O. P. w ubiegłym roku obrało za teren doświadczalny, na którym ma powstać pełna sieć szkół o możliwie najwyższej organizacji, a więc przede wszystkim szkół 7 klasowych; dlatego też powiatowy związek komu-

nalny na budowę szkół w tym powiecie otrzymuje znaczną pomoc finansową od Ministerstwa.

Do końca 1925 r., t. j. do chwili przekazania przez Ministerstwo W. R. i O. P. spraw budowy Kuratorjum, Ministerstwo zatwierdziło na terenie obecnego okręgu szkolnego budowę 117 szkół o 795 izbach, Kuratorjum zaś w okresie 3-letnim, t. j. do końca 1928 r. zatwierdziło budowę 85 szkół o 691 izbach; najwięcej zatwierdzono budowli w 1928 r., a mianowicie: 50 szkół; w toku zatwierdzania mamy 43 szkoły o 293 izbach.

W budowie szkół pod względem stopnia organizacyjnego uwydatnia się przewaga szkół 7 klasowych, obejmujących 1239 izb. Nowowzniesione szkoły 6 klasowe dały 24 izby, 5 klasowe — 55 izb, 4 klasowe — 68 izb, 3 kl. — 51 izb, 2 kl. — 42 izby i 1-kl. — 7 izb.

Z ogólnej liczby 202 zatwierdzonych do budowy szkół, budowa objęła 188 szkół o 1410 izbach, oddano zaś już do użytku 125 szkół z 786 izbami (w Warszawie 32 szkoły o 315 izbach, w województwie warszawskim 53 szkoły o 289 izbach i w wojew. białostockim 40 szkół o 182 izbach).

Dla pomieszczenia wszystkich dzieci, uczących się w ubiegłym roku szkolnym w publicznych szkołach powszechnych trzeba było przy racjonalnym rozmieszczeniu dzieci 11110 izb (w Warszawie — 1480, w wojew. warszawskim — 6200, woj. białostockim — 3430), a ponieważ mamy obecnie łącznie z będącymi w budowie 1410 izb (niespełna 13%), trzeba jeszcze 9700 izb (w Warszawie — 1050, w wojew. warszawskim — 5500, w wojew. białostockim 3150), prócz tego potrzeba jeszcze rocznie 215 izb na pomieszczenie zwiększającej się liczby uczniów w związku z wyżej wspomnianym wzrostem liczebnym dzieci roczników powojennych.

Ponieważ pewna część szkół nowowzniesionych powstała dzięki inicjatywie ludności, bądź z inicjatywy energicznych jednostek, członków Dozórów Szkolnych lub Rad Szkolnych Powiatowych, które zdołały pokonać wszelkie trudności lub wreszcie organów samorządu powiatowego i miejskiego (np. w m. st. Warszawie) niewątpliwie akcja ta będzie w dalszym ciągu posuwała się, a nawet, być może, przybierze większe rozmiary wobec znacznego zainteresowania się, jakie dało się zauważyć w ubiegłym roku ze strony niektórych p.p. starostów i powiatowych związków komunalnych.

Pomimo tego niepomyślnego stanu budownictwa szkolnego musimy jednak dążyć do dalszego rozwoju szkolnictwa powszechnego drogą komasacji szkół nisko-zorganizowanych i tworzenia szkół wyżej zorganizowanych zwłaszcza w tych powiatach, gdzie praca w tym kierunku posuwała się zbyt wolno. Nie wątpię, że zamierzenia władz szkolnych pod tym względem, traktowane dotychczas życzliwie i z należytem zrozumieniem ze strony

gminnych i powiatowych organów samorządu szkolnego, nadal spotkają się ze skuteczną ich pomocą, która umożliwi zbliżanie się wspólnymi siłami do jednego celu, jakim jest zapewnienie jak najliczniejszym rzeszom działwy możliwości korzystania ze szkoły możliwie najwyżej zorganizowanej.

(Ciąg dalszy sprawozdania nastąpi.)

9.

WYDAWNICTWA

nadesłane do biblioteki Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego.

WYDAWNICTWO O POLSKIM MORZU.

Staraniem i nakładem redakcji „Polska Gospodarcza” z okazji przypadającej w roku 1930 dziesiątej rocznicy odzyskania przez Polskę własnego dostępu do morza ukazało się obszerne, zbiorowe wydawnictwo p. t. „Kronika o Polskim Morzu”.

Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło uwadze dyrekcji i nauczycielstwa to dzieło, zawierające liczne, opracowane przez wybitnych specjalistów, monografie z zakresu marynizmu polskiego, bogato ilustrowane fotografiami, wykresami i mapami. Cena 25 zł. za egzemplarz, z przesyłką 28 zł. Adres Administracji: Warszawa, ul. Elekoralna Nr. 2. Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

(Nr. 0-73/31).

Zakłady wydawnicze M. Arcta w Warszawie, ul. Nowy Świat Nr. 35. nadesłały:

Bohdan Dyakowski. NASZ LAS I JEGO MIESZKAŃCY. 63 rysunki i okładkę kolorową wykonał K. Mackiewicz. Wyd. piąte. Cena w ozd. brosz. zł. 12. — w opr. ozd. w płótno zł. 17. —

Marja Buyno-Arctowa. WYSPA MĘDRCÓW. Powieść. Z 118 rysunkami Ant. Gawińskiego. Str. 644, cz. III (str. 148 z 25 rys.), cz. IV (str. 164 z 29 rys.) Cena każdej części w brosz. zł. 4. 50.

Or-Ot. O JASIU DRĘCZYCIELU, O JÓZIU GAPICIELU, O CESI CMOKOSI i PO-PARZONEJ ZOSI. Z 29 rysunkami Antoniego Gawińskiego. Cena w opr. kart. zł. 2. —

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego wynosi 6 złotych ulgowa 3 złote. Cena numeru pojedynczego — 60 groszy. Należność należy wpłacać wyłącznie na konto czekowe w P. K. O. Nr. 24.444 — Rada Szkolna Okręgowa Warszawska — Administracja Dziennika Urzędowego w Warszawie.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona zł. 120; — pół strony zł. 65; — ćwierć strony zł. 35.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, ul. Bagatela 12, Kuratorjum O. S. Warsz.

Dziennik Urzędowy wydawany jest staraniem Rady Szkolnej Okręgowej Warszawskiej.

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego
w Salezjańskiej Szkole Graficznej, Warszawa, ul. ks. Siemca 6,

